

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

ΣΥΡΙΑΝΩΝ

από το 1900

Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών 2020

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

Ύλη από την Ηλεκτρονική Έκδοση

01/07/21—30/09/21

Έτος 26ο Τεύχος 102

**Το Καλοκαίρι έφυγε..
Καλό Φθινόπωρο με Υγεία σε όλους!**

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Από τον Χρήστο Θανόπουλο

Το δροσερό αεράκι, τα γκρίζα σύννεφα και οι πρώτες δειλές βροχές, μας υπενθυμίζουν ότι ένα ακόμα καλοκαιράκι έφθασε στο τέλος του.

Για τη Σύρα μας αυτό το καλοκαίρι ήταν υπέροχο. Κυριολεκτικά βούλιαξε από επισκέπτες και περιηγητές, που γεύτηκαν αχόρταγα τις γαλανές ακρογιαλιές, τα υπέροχα ηλιοβασιλέματα, τα εδέσματα και τα λουκούμια, την πολιτιστική δραστηριότητα. Κανείς δε μπορούσε να μας στερήσει τις χαρές της ιδιαίτερης πατρίδας, ακόμα και αν γκρινιάζαμε για την πολυκοσμία, τη δυσκολία στάθμευσης του οχήματος, την ανάγκη κράτησης στα εστιατόρια, κ.λ.π.

Το καλοκαίρι όμως υπήρξε «καυτό», λόγω των τρομακτικών δασικών πυρκαγιών και των εξάρσεων του κορωνοϊού. Η κλιματική αλλαγή και η πανδημία του κορωνοϊού θα μας απασχολήσουν τα επόμενα χρόνια.

Με υπομονή, επιμονή και αισιοδοξία θα προχωρήσουμε στη νέα σεζόν, που από ότι φαίνεται παρουσιάζει παρόμοια χαρακτηριστικά με την περσινή. Ο Σύνδεσμος Συριανών συνεχίζει τις δράσεις του, με το περιοδικό, το ημερολόγιο του 2022, που φέτος θα είναι αφιερωμένο στον ανεκτίμητο θησαυρό των ερμουπολίτικων αρχοντικών, το φιλανθρωπικό έργο και όποτε οι συνθήκες το επιτρέψουν θα πραγματοποιηθούν ξεναγήσεις και άλλες εκδηλώσεις.

Καλό φθινόπωρο και καλή αντάμωση!

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

Έτος Ιδρύσεως 1900

Πατριωτικό - Πολιτιστικό - Φιλανθρωπικό Σωματείο

3ης Σεπτεμβρίου 56 - 5ος Όροφος

10433 Αθήνα

Τηλ & Φαξ : 210 8226785

E-Mail : syn.syrianon@gmail.com

: synsyrianon@synd.gr

Ιστοχώρος : www.synd.gr

Ηλεκτρονική Διαδικτυακή Έκδοση

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

Ενημερωτικό Περιοδικό

Έτος 26ο - Τεύχος 102

JUL – AUG - SEP 2021

ISSN 2241 - 9497

Υπεύθυνος Έκδοσης

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΦΙΑΣ

Πρόεδρος Συνδέσμου

Δημιουργία - Ενημέρωση

Κωνσταντίνος Ν. Παπαπολίζος

Διόρθωση κειμένων

Χρήστος Θανόπουλος

Συνεργάτες παρόντος τεύχους αλφαβητικά

Δημήτρης Βόϊκος

Χρήστος Θανόπουλος

Τάκης Κυριτσόπουλος

Μαρία Ρώτα

Νίκος Σαλίβερος

Γεώργιος Σαρλής

Δακτυλογράφηση Κειμένων

Ασπασία Τριανταφυλλίδου

Χρήστος Θανόπουλος

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τα ενυπόγραφα [κείμενα](#) εκφράζουν τις προσωπικές και μόνο θέσεις των [συνεργατών](#) συγγραφέων τους και συνεπώς δεν απηχούν τις θέσεις του εντύπου μας, το οποίο όμως διατηρεί το δικαίωμα να τα τροποποιεί όταν αυτό κριθεί αναγκαίο.

Ψηφιακή Εκτύπωση Περιοδικού από την «Γράμμα Εικόνα» του Νίκου Χατζίρη
Ζακύνθου 16 – 11361 Αθήνα Τηλ 2108841197

ΣΥΡΙΑΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Από τον Τάκη Κυριτσόπουλο

Ο ΓΟΛΓΟΘΑΣ ΕΝΟΣ ΕΠΙΣΤΑΤΗ

Στο πρεσβυγενές μας γυμνάσιο ο επιστάτης μας ζούσε το δικό του δράμα. Επειδή ο συμβατικός του μισθός ήταν πενιχρός, είχε εναποθέσει τις ελπίδες του στα είδη του κυλικείου, που διατηρούσε εντός του σχολείου.

Όχι τίποτα σπουδαία πράγματα βέβαια. Κάποια αναψυκτικά πουλούσε στους μαθητές, διέθετε και ψυγείο πάγου, σοκολάτες, μπισκότα και κυρίως κουλούρια.

Μόλις χτυπούσε (ο ίδιος) το κουδούνι για το διάλειμμα, οι μαθητές πέφτανε πάνω στα κουλούρια του, όπως οι μύγες στο θρασίμι! Σε μεγαλύτερη όμως ζήτηση ήτανε τα κουλούρια – σάντουιτς. Εδώ, έπαιρνε το σιμιτάκι από της χήρας, της Μπεϊζαντέδαινας το φούρνο και το έφτιαχνε είτε πικάντικο με την προσθήκη τυριού ή σαλαμιού, είτε του έδινε γλυκιά παραλλαγή, παραγεμίζοντάς το με λουκούμια του Λειβαδάρα, ένα φράγκο το κομμάτι, να το τρώνε δυό ανομάτοι ... Οι δουλειές του πήγαιναν πρίμα και ο ίδιος στον ενθουσιασμό του πάνω, έβαζε στους μαθητές να πιούνε νεράκι κρύο απ' το κανάτι, στο ίδιο πάντα ποτήρι!

Όμως, μεσούντος του φθινοπώρου, διαπίστωνε πως σταδιακά η πελατεία του άρχισε να αραιώνει, όπως ακριβώς και τα ... μαλλιά του! Το έψαξε επισταμένως το θέμα και ανακάλυψε το αίτιο της επερχόμενης καταστροφής του.

Έξω από τις πόρτες του γυμνασίου είχανε στήσει ορδί διάφοροι παρείσακτοι μπουγατσάδες και οι μαθητές στα διαλείμματα τρέχανε ... αγεληδόν να γευτούνε τα καλούδια τους!

— Μπουγάτσα ζεστήρη, διαλαλούσε ο Σταύρος, πασπαλίζοντας προς δέλεαρ το μυρωδάτο γλύκισμα με ζάχαρη άχνη και κανέλα ...

— Πω, πω, πω, κάτι ... αφράτοι λουκουμάδες πό 'χω, ξελαρυγγιαζότανε ο Μήτσος, ο κοντός και άναβε τα κάρβουνα στο συρτάρι, που ήτανε στο κάτω μέρος της μόστρας του.

— Κατιμέρι με το μέλι, να το τρως να μη σε μέλλει, ωρυόταν ο Σέσουλας, πρώην ναυτομάγειρας, βουτώντας τους σβίγγους και τα ταβούκ – γιοζούκια του στη σερμπετιέρα μέσα και μπουλαματιάζοντάς τα με ανθόμελο.

Αρχικά ο επιστάτης είδε αλτρουιστικά το θέμα. «Άστους», είπε, «φτωχοί άνθρωποι είναι, να φάνε κι αυτοί ένα κομμάτι ψωμί», ενώ εκ παραλλήλου προσπάθησε να αναβαθμίσει τα δικά του είδη, προκειμένου να τους ανταγωνιστεί.

Σταμάτησε ν' αγοράζει κουλούρια από της χήρας το φούρνο και κατέφυγε στο σιμιτοποιείο του Μωράκη. Μηδέν το αποτέλεσμα! Δεν έχασε όμως το κουράγιο του. Αντικατέστησε αμέσως το λουκούμι τριαντάφυλλο με λουκούμι μαστίχα. Μια απ' τα ίδια! Το φάσμα της ανέχειας, όσο περνούσε ο καιρός, άρχισε να πλανάται πάνω απ' το σπιτικό του!

Σε κάποιο διάλειμμα ανασκουμπώθηκε, βγήκε στο προαύλιο και έκανε σαματά στους παρείσακτους.

— Αγύρτες, πάει, με μουφλάρατε!

Μεταταύτα αγόρασε και τοποθέτησε πλέγμα πυκνό στις εξωτερικές πόρτες, αποσκοπώντας να αποτρέψει κάθε επαφή των πλανόδιων με τη μαθητιώσα νεολαία.

Όμως, τα σοροπιαστά άρχισαν να ίπτανται των τοίχων και να καταλήγουν στους αποδέκτες τους!

Αφού είδε και απόειδε, κατέφυγε στον ίδιο το γυμνασιάρχη.

— Το σπιτικό μου χειμάζεται! Κάνετε κάτι, σας ικετεύω ...

— Οι ανταγωνιστές σου βρίσκονται εντός του αύλειου χώρου;

— Όχι, όχι, στις οξώπορτες την έχουνε στημένη ...

— Καλώς, θα επιληφθώ του θέματος εν ευθέτω χρόνω ...

Οι μέρες κυλούσανε δραματικά. Η πραγμάτειά του έμενε απούλητη και τα κουλούρια του γινόντουσαν ... παξιμάδια, γεγονός που τον οδήγησε στην απόγνωση. Μέχρι και η αυτοδικία πέρασε απ' το νου του, και σίγουρα θα την πραγματοποιούσε αν ήτανε κατά δέκα χρόνια νεότερος! Και το πλέον αποθαρρυντικό ήτανε πως τελευταία αποκτούσε μεγάλη ζήτηση ... η μουσταλευριά!

Κάποιο μεσημέρι, στη μαύρη απελπισία του πάνω, όταν του κάνανε έξωση απ' το σπίτι, γιατί δεν είχε να πληρώσει το νοίκι, κατέφυγε σε απονενομημένο διάβημα. Ανέβηκε στην ταράτσα του γυμνασίου, αφού προηγουμένως άφησε απολογητική επιστολή, για το πώς οδηγούταν ως εκεί, έκανε τρεις φορές το σταυρό του και ρίχτηκε στο κενό, αλλά ευτυχώς δεν έπαθε τίποτα σοβαρό, εξόν από επιπόλαιους μώλωπες, γιατί την τελευταία στιγμή είχε την πρόνοια ... να πηδήξει προς το ... μέσα μέρος της στέγης!

Τότε ο γυμνασιάρχης συγκινήθηκε χριστιανικά και τον κάλεσε στο γραφείο του.

— Συγχαρητήρια επί τη διασώσει! Γνωρίζω τι Γολγοθά ανεβαίνεις, άνθρωπέ μου, και αποφάσισα να σε συνδράμω ...

— Εύχομαι, ο Κύριος να μου κόβει χρόνια και να τα προσθέτει ... μόρια στην επετηρίδα σας ...

— Αμήν. Προηγουμένως όμως, θα επιθυμούσα να μου 'φερνες κατιτίς να κολατσίσω ...

— Αμέ, αμέ, ό,τι τραβά η όρεξή σας. Τρέχω να σας φέρω κουλουράκι με κοπανιστή Μυκόνου μέσα ...

— Όχι, βρε αδερφέ, τέτοια ανθυγιεινά πράγματα στην ηλικία που 'μαστε κι έχουμε και τριγλυκερίδια ...

— Τι προτιμάτε, πέστε μου. Να σας τηγανίσω μήπως δύο αβγά;

— Δεν πετάγεσαι, λέω εγώ, ίσαμε την οξώπορτα, να μου αγοράσεις μια ζεστή ... μπουγάτσα απ' το Σταύρο, που την ορέχτηκα ...

ΚΥΑΜΟΛΑΓΝΕΙΑ

Ο άρτι συνταξιοδοτηθείς τραπεζικός υπάλληλος, που κατοικούσε ψηλά στα Ψαριανά, από πολύ νέος ακόμα είχε έξη προς την κυανοφαγία. Ας του 'δινες δηλαδή κουκιά να φάει κι ας του 'παιρνες την ψυχή! Προϊόντος του χρόνου η έξη αυτή έγινε εξάρτηση και στο τέλος ανάγκη αδήριτη!

Το κάθε γεύμα του έπρεπε απαραίτητα να συνοδεύεται από κουκιά! Οι διάφοροι πλανόδιοι μικροπωλητάδες με τα ζαρζαβατικά γνώριζαν αυτό του το πάθος και πάντοτε αξιμέρωτα ακόμα περιφέρονταν με τα γαϊδουράκια τους έξω από την πόρτα του ... για σεφτέ! Ξεπουλούσαν πάντοτε όλο το κουκίσιο εμπόρευσμά τους και φεύγανε καταευχαριστημένοι τραγουδώντας:

«Αγκινάρες και κουκιά,

κόκκινες καλές ντομάτες, δυο δεκάρες η οκάά ...»

Ως ελεήμων και φιλεύσπλαχνος, ο τέως τραπεζικός κύριος Αγαθοκλής, το 'χε συνήθεια να περνά καθημερινά από την εκκλησιά της Κοιμήσεως της Θεοτόκου και να ελεεί το ζητιάνο, που καθότανε στα σκαλοπάτια του ναού.

Ο ζητιάνος τον ευχαριστούσε βέβαια, «ο Θεός σχωρέσ' τα 'ποθαμένα σου», αλλά πάντα αποφωνούσε με την ίδια φριχτή πρόρρηση:

— Θα πας από ... κουκιά, θα πας από κουκιά ...

— Και συ θα πας από ... μπουνιά γαδουροκαμπανάτη αν συνεχίσεις ...

— Δεν πρέπει, καλέ μου κύριε, να τρως κουκιά ...

— Και τι πρέπει να τρώω ... ασβέστη;

Τα λόγια του άλλου βέβαια τα θεωρούσε ιλαρότητες. Ποιός επιστήμονας, και μάλιστα του δικού του βεληνεκούς θα καθότανε τώρα να παίρνει τοις μετρητοίς τα λόγια ενός ζήτουλα της αγοράς;

— Άπαγε της βλασφημίας, απαντούσε κάθε φορά και έκανε να φύγει, αλλά ο επαίτης την ίδια επωδό πάντοτε:

— Οι μέρες σου είναι ... κουκιά μετρημένα ...

— Εγώ πρόκειται ... να ζήσω άλλα εκατό χρόνια, χώρια τα δίσεχτα, φώναξε, ενθουσιασμένος απ' το ίδιο του το χιούμορ!

Κάποιο μεσημέρι η γυναίκα του έβγαλε στο τραπέζι ως ορντέβρ κάτι βρεχτοκούκια, πεσκέσι απ' το χωριό της.

— Φάε τα τώρα Αγαθοκλή, που είναι ζεστά – ζεστά να καρδαμώνσεις, του είπε, δένοντάς του ένα πεσκίρι στο λαιμό.

Τα άδραξε, χωρίς πιρούνι και τα καταβρόχθισε με βουλιμία φαντάρου! Δεν περάσανε όμως δέκα λεπτά και έγινε κατακίτρινος σαν το φλουρί. Τα χείλη του πήρανε μια υποκύανη χροιά, ενώ άρχισαν και οι πρώτοι σπασμοί!

— Ζαλίζομαι, γυναίκα, χάνω τον κόσμο. Άρχισε τα σαρδάμ και τις ασυναρτησίες. Ήθελε να πει νερό και έλεγε ... συνταγματάρχης!

— Υπέρταση θα 'χεις. Να πας στον Ανδρούτσο το φαρμακοποιό, να σου μετρήσει την πίεση ...

Όταν όμως η κατάστασή του επιδεινώθηκε, άρχισε τότε η γυναίκα του να οδύρεται και να σουρομαδιέται ...

— Χάνω τον άνθρωπό μου, σώστονα, Παναγία μου. Και όχι τίποτα άλλο, που δε θα προλάβει να χαρεί τη σύνταξή του!

Ο Αγαθοκλής προτού περιέλθει σε κώμα την ορμήνεψε ξέπνοα:

— Σύρε να φέρεις το γιατρό, το γιατρό και το σπετσιέρη, με τα φάρμακα στο χέρι ...

Τον τρέξανε αμέσως στο νοσοκομείο, ήτανε τότε εκεί που είναι σήμερα το Καζίνο, του κάνανε μερικές πλύσεις στομάχου και τελικά τονε συνεφέρανε με την κατάλληλη αγωγή.

Για μεγάλο χρονικό διάστημα δεν ξανάφαγε κουκιά παρόλο το στερητικό σύνδρομο του πρώτου καιρού!

Όμως, σε κάποιο «ριγιούνιον» παλαιών συναδέλφων στο εστιατόριο του Σταυρόπουλου στην πλατεία, έκανε την αποκοτιά να δοκιμάσει πάλι κουκιά με αγκινάρες αλά πολίτα!

Αυτό ήταν! Η πρωτογενής κυάμωση, που υπέβασκε, σε συνδυασμό με τη δυσανεξία του οργανισμού, υποτροπίασε!

Επακολούθησαν υποκίτρινη χρώση δέρματος, καταστολή όλων των οργανικών λειτουργιών και γενικά «κολάψους», μακριά από 'μας! Τον μετέφεραν εσπευσμένα στην Αθήνα με στρατιωτικό ελικόπτερο, όπου και πάλι την τελευταία στιγμή γλίτωσε απ' του χάρου τα δόντια!

Έκτοτε, πήρε όρκο βαρύ, πως ούτε τη λέξη «κουκί» δε θα ξανάβαζε στο στόμα του!

Και κράτησε καταλεπτώς τον όρκο του. Άρχισε πάλι να βλέπει αισιόδοξα το μέλλον, σίγουρος ότι δεν κινδύνευε πλέον από κουκιά, εκατό επαίτες να του το λέγανε τώρα ... χορωδιακά!

Το βροχερό εκείνο πρωινό, καταβεβλημένος απ' τις αρρώστιες και τα βάσανα και καμπουριασμένος ... σαν τον Λατίνα το ζαχαροπλάστη, κατέβαινε τα σκαλοπάτια έξω από το σπίτι του, για να πάει στο καφενείο το «Πάνθεον» να πιεί τον ερατεινό καφέ του. Καθώς βάδιζε αμέριμνος δεν πρόσεξε κάτι γλοιώδες, που ήτανε πεταμένο χάμω.

Το πάτησε, γλίστρησε, έπεσε τ' ανάσκελα, χτύπησε το κεφάλι του σε κόγχη σκαλοπατιού ... και ο θάνατος επήλθε ακαριαία!

Και 'κείνο, που τον έκανε να γλιστρήσει, δεν ήτανε τίποτα άλλο ... από ένα χλωρό κουκί, που είχε πέσει από το κοφίνι διερχόμενου από εκεί υπαίθριου φρουτοπώλη!

ΟΙ ΟΔΟΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ

Η πρωτεύουσα του Νομού μας ετοιμαζόταν πυρετωδώς να υποδεχτεί τον κύριο Υπουργό «Εθνικής Υπνηλίας», ο οποίος θα κατέφθανε με το ποστάλι «Μοσχάνθη», συνοδευόμενος από κλιμάκιο παρατρεχάμενων. Η πρόσφατη θεομηνία είχε πλήξει καίρια το νησί, καταστρέφοντας ολοσχερώς ένα μεγάλο τμήμα του λιμανιού και η κυβέρνηση είχε προγραμματίσει να επιληφθεί του θέματος.

Έπρεπε όμως το λιμάνι ή τέλος πάντων ό,τι απόμενε απ' αυτό να παρουσιάζει ένα αξιοπρεπές και καθαρό πρόσωπο, ούτως ώστε ο Υψηλός Επισκέπτης αρκούντως να ευαρεστηθεί από το θέαμα, αλλά και ο κύριος Δήμαρχος ν' αποσπάσει ευμενή σχόλια, ίσως ίσως και κανένα μετάλλιο! Και παρόμοιες ευκαιρίες δεν προσφέρονταν καθημερινά!

Αφού στηθήκανε οι προκάτ ασίδες, οι εορταστικές γιρλάντες, το κόκκινο χαλί, οι εξέδρες και αναρτήθηκαν οι φωτογραφίες των επισήμων, ακολούθησαν οι επί μέρους λεπτομέρειες.

Ο Οδονόμος, ήτοι ο επιφορτισμένος για την τήρηση καθαριότητας δρόμων και ευταξίας Δημοτικός Σύμβουλος, κάλεσε αξιμέρωτα ακόμα τους δύο διαθέσιμους οδοκαθαριστές και τους υπέδειξε καταλεπτώς τι έπρεπε να πράξουν, αν επιθυμούσαν μια ευπρόσωπη πόλη.

— Εσύ Γιωργάκη, θα σκουπίσεις την Ερμού αριστερά. Και συ Γιαννάκη, παιδί μου, δεξιά. Αν χρειαστεί να κάμετε και λίγο παπάζι στις πλάκες, εξτρά θα πλερωθείτε. Έγινα κατανοητός; Για τον Γιωργάκη βέβαια, περιπτεύανε τέτοιου είδους παραινήσεις. Η εργασιομανία και η σκουπιδολαγνεία του ήτανε παροιμιώδεις! Πάντοτε έπιανε δουλειά μια ώρα πριν το κανονικό ωράριο, πιστεύοντας πως έτσι ... θα του γράφανε διπλά ένσημα!

Η σκούπα με το κοντάρι είχε γίνει προέκταση του δεξιού χεριού του, το φαράσι του αριστερού, ενώ το καρότσι με τους κάδους ... και των δυο του χεριών μαζί!

Σε αντιδιαστολή τώρα με τον Γιωργάκη, ο Γιαννάκης ήτανε οκνηρός και φυγόπονος! Ο τομέας ευθύνης του είχε καταντήσει στέκι ρακοσυλλεκτών και εστία τρωκτικών!

Και αν κάτι τον διατηρούσε ακόμα στο πόστο του, αυτό δεν ήτανε τίποτε άλλο από τη νεποτιστική πρακτική, που επικρατούσε, καθότι τύγγχανε συγγενής εξ' αγχιστείας ... με τον κύριο Γραμματέα Βήτα της σεβαστής Τοπικής Αυτοδιοίκησης!

Ο Γιωργάκης σε μια ώρα είχε καθαρίσει ολάκερη την αριστερή πλευρά της Ερμού, όπως κοιτάζουμε τη θάλασσα, ενώ αντίθετα ο Γιαννάκης είχε αράξει κάτω από μία τέντα και λαγοκοιμόταν, έξω ακριβώς από την ψησταριά του Μανίκα «Καρσολής και Δημητρίου». Σε λίγο εγέρθηκε και

άρχισε να καταφέρεται απαξιωτικά για το συνάδερφό του στους περαστικούς:

— Θα πάρει και ... λιλιά το κορόιδο, που σκούπισε πρώτος! Χα, χα, χα!! Μετά, δολίως σκεπτόμενος, μόλις είδε τον Γιωργάκη να σκουπίζει την πιάτσα των ταξί, πήρε τα σύνεργά του και έκανε τάχα πως σαρώνει ο ίδιος την περιοχή, που ήδη είχε καθαρίσει ο Γιωργάκης! Καταφθάσας εντός ολίγου ο Οδονόμος τον συνεχάρη για την εργατικότητα και το ζήλο του!

— Εύγε, νεαρέ μου! θα εισηγηθώ ευμενώς για σένα στον κύριο Δήμαρχο, είπε χτυπώντας τον φιλικά στην πλάτη.

— Πάνω απ' όλα η προσήλωση στο καθήκον, κύριε Οδονόμε. Όχι σαν τον Γιωργάκη, που βαριέται να κοιμηθεί! Αδιαφορεί παντελώς και ποιός ξέρει τώρα σε ποιόν καφενέ έχει απλώσει την αρίδα του! Ο κύριος Δημοτικός Σύμβουλος, αιρετός παρακαλώ, που μετερχόταν το αξίωμα του Οδονόμου, κοίταξε με αποτροπιασμό τη ρυπαρή περιοχή, η οποία έβριθε από σκουπίδια, σαύρες, καβαλίνες και σαμιαμίδια!

— Τον φαύλον, τον αγύρτην και το παράσιτον της ενδόξου ταύτης πόλεως, αναφώνησε, ενώ είχε παπαρουνιάσει απ' την οργή του και τα μισόκλειστα μάτια του θύμιζαν δύο χειρουργικές τομές!

— Και το κάνει εκ συστήματος, κύριε Οδονόμε, να φανταστείτε!

— Υπονομεύει το καθεστώς ο αχρείος! Θα τον στείλω να καθαρίζει τα δημοτικά ουρητήρια προς κολασμόν ...

— Θα σας ευγνωμονεί η πόλη εσαεί αν πράξετε κάτι παρόμοιο ...

— Ρε, θα του βυζάξω εγώ το αίμα αυτουνού! Θα του φάω το επινεφρίδιο ...

Έφυγε με ταχύ βηματισμό και συνάντησε τον φιλότιμο Γιωργάκη, που σκούπιζε εκείνη τη στιγμή το ρείθρο του πεζοδρομίου έξω απ' του Μεντάκη το φούρνο, στην πλατεία.

— Γιατί ρε, δε σκουπίζεις ευσυνειδήτως;

— Εγώ αφεντικό; Πριν μια ώρα έχω νετάρει ό,τι μου ανάθεσες να κάνω ...

— Παραμύθια λες; Ντροπή σου και αίσκος σου ... Ευτυχώς δηλαδή, που ο συνάδελφός σου είναι συνεπής. Μάλιστα, τώρα καθαρίζει και τη δική σου περιοχή, ανεπρόκοπε!

— Δεν το πιστεύω!

— Εκατό δραχμές πρόστιμο, του δήλωσε γεμάτος οργή και τιμωρητική διάθεση.

— Νισάφι ...

— Εκατόν πενήντα συν πρόσθετη εργασία άνευ αποδοχών!

Μόλις απομακρύνθηκε ο προϊστάμενος, ο Γιωργάκης έτρεξε και βρήκε τον Γιαννάκη, που κείνη την ώρα έτρωγε χωνάκι παγωτό στο ζαχαροπλαστείο του Φρέρη.

— Φτου σου ρε, ξεκίνησε να τον κλωτσάει στα αχαμνά και να του βρίζει τη μάνα. Ακολουθώντας του στρεσάρησε μια γεμάτη στη φάτσα και

μεταταύτα του πέταξε ντομάτα και τον έκανε κατακόκκινο από πάνω μέχρι κάτω!

Περίεργοι άρχισαν να συρρέουν από παντού και κάποιοι τουρίστες φωτογράφιζαν τον Γιαννάκη, έτσι όπως ήτανε με τα ντοματόζουμα ... πασαλειμμένος, νομίζοντας ότι πρόκειται για κάποια ... εικαστική παρέμβαση!

Συνέχισαν τις μπουνιές και τις κατραπακιές οι δύο οδοκαθαριστές με πιότερη όρμητα. Το πλήθος πήρε θέση.

— Ο Γιωργάκης έχει δίκιο, ισχυρίζονταν πολλοί ...

— Όχι, όχι, ο Γιαννάκης πρεσβεύει το σωστό, διατείνονταν άλλοι ... Κάποιος χωροφύλακας είχε βγάλει τη σφυρίχτρα και σφύριζε δαιμονιωδώς, στην προσπάθειά του να χωρίσει τους διεστώτες. Μόλις καταλάγιασε το κακό, πλησίασε το πεδίο της μάχης ο προαλειφόμενος Αδελφός Νοσηλευτής. Τοποθέτησε τον ένα ... ημιθανή στον έναν κάδο του απορριμματοφόρου καροτσιού και τον άλλο καθημαγμένο ... και κλινικά νεκρό στον άλλο κάδο και τους μετέφερε στο νοσοκομείο δίκην έμπειρου τραυματιοφορέα!

— Κάντε άκρα, παρακαλώ, ανέκραξε. Και σκοτώνει και λερώνει ...

Τη στιγμή αυτή ξεκινούσε η ένδοξη καριέρα του ...

ΒΑΝΔΑΛΙΣΜΟΙ

Το κτίριο του Νοσοκομείου μας θεμελιώθηκε στις 30/4/39, δημαρχούντος του Ευάγγελου Ξοχάκη. Το 1947 χρησιμοποιήθηκε ως «Παιδούπολη» μέχρι τις 9/7/50. Στις 4/12/50 στέγασε 636 ομογενείς εκ Ρουμανίας, οι οποίοι το Μάιο του 1953 μεταστεγάστηκαν στο πρώην Άσυλο Φρενοβλαβών Λαζαρέτων. Το 1954 ξεκίνησαν οι οικοδομικές εργασίες, έγιναν έργα εκβραχισμών, με χρησιμοποίηση φουρνέλων στον περιβάλλοντα χώρο, καθώς και δενδροφυτεύσεις και περιφράξεις.

Μέχρι το 1959, που λειτούργησε ως Νοσοκομείο, παρέμενε ένα ανενεργό κτίσμα. Στο πίσω τμήμα υπήρχε μια αλάνα, όπου παίζανε οι μικροί του μαχαλά. Κάποιος φύλακας κυνηγούσε τα παιδιά αλλά εκείνα όλο και ξεθαρρεύανε. Τα πλέον ζωηρά, μάλιστα, ακροβολίζονταν στα τριγύρω αναχώματα και σπούσανε τα τζάμια του κτιρίου με χαλίκια και κοτρόνες!

Οι παλαιότεροι θυμούνται πως κάποιος επιτήδειος παρότρυνε τα παιδιά να σημαδεύουνε καλά τα τζάμια και μάλιστα τα εκγύμναζε επ' αυτού!

Οι διοικούντες με φωνές και απειλές σπεύδανε την επομένη να αποκαταστήσουνε τις ζημιές, ενώ παράλληλα επαγρυπνούσανε.

Το κακό κράτησε ένα χρόνο περίπου και η αφαίμαξη του ταμείου ήταν τόσο μεγάλη, ώστε να διασπαθιστεί το κληροδότημα του Πρωΐου και τώρα είχαν βάλει χέρι και στο καταπίστευμα του Κυριαζή Βαρδάκα! Ο ... ολετήρας όμως ξαναμάζεψε τα πιτσιρίκια, που τα είχε καρδαμώσει η φλούδα και το αποφάϊ, τα κέρναγε παστέλι και τα δελέαζε.

— Ακούστε, ρε σεις προσεχτικά και βγάλτε τάρα (συμπέρασμα).

Ο σπάζων τζάμι μέχρι τα δέκα μέτρα, κερδίζει καραμέλα. Στα είκοσι σοκολάτα γάλακτος και ο σπάζων πλέον του άπαξ, ωρολόγιον χειρός σε καλή κατάσταση. Άντε κι ο Θεός μαζί σας ...

— Με οποιονδήποτε τρόπο γίνει η ζημιά, κερδίζουμε; Ενδιαφέρθηκε να μάθει το αρχηγόπουλο, ο Παντελής, που δε βάραγε ποτέ κοντινές.

— Όλο το άπαν είναι να θραύεται η ύαλος! Τώρα, αν πρόκειται για τζαμαρία ή για φεγγίτη, αυτό ας μην επηρεάζει την κρίση μας.

— Υπάρχει διαφορά σφεντόνας ή απλής πετριάς; Κάντο μας κέρματα.

— Εξαρτεείται. Η σφεντόνα θεωρείται εκηβόλον όπλον και αμείβεται αναλόγως. Αυτό το αντιλαμβάνεται κι ένας ... συνταξιούχος, Παντέλο.

Το βουκινιάζονται τα πέριξ και πλακώνουνε οι πρώτες σφεντόνες του νησιού! Και τότε δε μένει τζάμι για τζάμι, να θέλει απελπισμένος να ... χαράξει τις φλέβες του, που λέει ο λόγος!

Ο καταστροφέας τρίβει τα χέρια του και προσφέρει γλειφιτζούρι στο νικητή.

— Τσ, τσ, τσ ... Τι είσαι συ ζωή να 'χεις!

Οι γονείς παίρνουν αφήφιστα το θέμα και αφήνουνε λεύτερα τα καμάρια τους, που μεγάλωναν ανάμεσα στη μολόχα και στη φρέσκια τσουκνίδα, να εκτονώνονται για να 'χουν την ησυχία τους.

— Ας τα χειραφετήσουμε, Καλλιρρόη μου. Αν δε χαρούνε σήμερις, που είναι παιδιά, πότενες θα χαρούνε και θα ξαλαγηράρουνε, μου λες;

— Εμ πέστο ψέματα, κερά Μοσκολουλουδιά, να αγιάσει το στόμα σου

...

Ο τζαμάς, που είχε αναλάβει τις αντικαταστάσεις υαλοπινάκων, αγόρασε οικόπεδο στο Κίνι και έραψε και καινούργιο κοστούμι να 'χει το χειμώνα. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Νοσοκομείου θορυβήθηκε σφόδρα, έβαλε караούλια να φυλάνε, ενώ βγήκανε λαγωνικές να βρούνε σημαδιακά.

Κάποιος γιατρός πήρε προσωπικά το θέμα και έτρεξε να παρακολουθήσει τα παιδιά. Όμως εκείνα τον κυνηγούσανε με τα σάπια μήλα, που πετούσε ο μανάβης ο Φυσαέρης και τον ... εξαφάνισαν!

Και ξαφνικά το νέο έσκασε σαν βόμβα! Το γράψανε μάλιστα και οι εφημερίδες! Η Χωροφυλακή είχε τσιμπιδιάσει τον αίτιο, που προέτρεπε τα παιδιά να θραύουν ... τα γυάλινα. Και αυτός, που σιδεριάσανε δεν ήταν άλλος απ' τον κυρ Νώντα ... τον τζαμιτζή, ο οποίος έπαιρνε εργολαβία τη δουλειά!

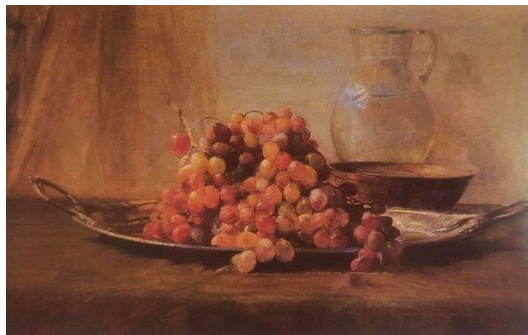
Τάκης Κυριτσόπουλος

...ΚΑΠΟΙΟ ΓΙΑΤΡΟ ΤΟΝ ΚΥΝΗΓΗΣΑΝ ΜΕ ΣΑΠΙΑ ΜΗΛΑ

....ΕΝΑ ΜΗΛΟ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ,
ΤΟ ΓΙΑΤΡΟ ΤΟΝ ΚΑΝΕΙ ΠΕΡΑ

Φθινόπωρο “Η ευλογία των σταφυλιών στο Βυζάντιο”

Από τη κ. Μαρία Ρώτα

Το καλοκαίρι τελειώνει. Τελειώνουν κι οι χαρές στη θάλασσα. Το φθινόπωρο μπαίνει, ας το δεχτούμε με ευχές, να είμαστε πάντα καλά και να σταματήσει να υπάρχει αυτή η τρομερή ασθένεια που θανάτωσε τόσους ανθρώπους. Ας υπάρχει η Υγεία σε όλους! Ο Σεπτέμβριος, στην παλαιά εποχή, ήταν ο μήνας που προσέφερε την ευλογία των σταφυλιών στο Βυζάντιο. Αυτή η γνώση η “ευλογία των σταφυλιών” όπως έχουν γράψει οι ειδικοί εκείνης της εποχής αναφέρεται σε ότι πιο γνήσιο και πιο ουσιαστικό αποτελεί τη ζωή. Και ανέφεραν οι ειδικοί εκείνης της εποχής : “Εμείς, με την ευλογία των σταφυλιών” στο Βυζάντιο, παρακολουθούμε την εσωτερική γαλήνη του λαού μας, που παρ’ όλες τις αγωνίες του, ξέρει να χαίρεται και να διασκεδάζει, έστω και με ρώγες σταφυλιού! Με το έθιμο αυτό, λοιπόν, ταξιδεύουμε με τη φαντασία μας σε μια λαμπερή εποχή της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.” Δεν πιστεύω ότι πολλοί σημερινοί άνθρωποι θα γνωρίζουν εκείνη την ιστορία για την γιορτή του σταφυλιού. Ειδικοί καθηγητές, Βυζαντινολόγοι διάβασαν, έμαθαν και μας πρόσφεραν σε κείμενα τους πως είχε ευλογηθεί το σταφύλι εκείνη την εποχή.

Γινόταν τότε μια επίσημη τελετή στην Κωνσταντινούπολη κάθε φθινόπωρο που τρυγούσαν τα σταφύλια. Ύστερα από τόσα χρόνια και τόσες περιπέτειες του Βυζαντίου, έρχεται το έθιμο, γερό και σταθερό. Η παράδοση το είχε καθαγιάσει. Μέσα στην άκρα σιωπή του κοιμούνται οι φωνές που κάποτε ακούγονταν δυνατά. Κοιμήθηκαν οι επευφημίες, οι αλαλαγμοί χαράς. Τόσα χρόνια ζωής κύλησαν κι όμως ένα έθιμο μας τα θυμίζει όλα. Στην “ευλογία των σταφυλιών” έπαιρνε μέρος ο αυτοκράτορας με τους ανθρώπους της Αυλής του, ο Πατριάρχης και όλος ο λαός. Όπως έχουν αναφέρει οι ειδικοί ιστορικοί της εποχής, φανταζόμαστε τον Πατριάρχη να ξυπνά στις 6 το πρωί με τρία χτυπήματα στην πόρτα του. Από την κρεβατοκάμαρα κατευθύνεται στη Χρυσή Αίθουσα, για να προσευχηθεί μπροστά στην εικόνα του Σωτήρα, που ήταν τοποθετημένη εκεί σε ειδικό εικονοστάσι που προβλεπόταν για το βαθμό και το λειτούργημά του. Όλοι οι άνθρωποι, εκτός από

τον Πατριάρχη, στέκονταν μπροστά στον αυτοκράτορα όρθιοι. Ντυμένος με τα βασιλικά του ρούχα προχωρεί προς το μέρος που είναι συγκεντρωμένος ο κόσμος. Φέρνουν μπροστά του ένα δίσκο με σταφύλια,(σαν αυτόν της φωτογραφίας). Ο Πατριάρχης πρώτα τα ευλογεί. Ύστερα ο αυτοκράτορας τα δοκιμάζει, μοιράζει στους αυλικούς ρώγες και ξαναμπαίνει στο παλάτι. Όλα τα πρόσωπα είναι γελαστά. Η σοδειά ήταν (και είναι) πάντα καλή. Θα κάνουν εκλεκτό κρασί. Το βράδυ ομάδες ανθρώπων, που τραγουδούν και χορεύουν, συνοδεύουν κάρα με σταφύλια. Παρέες μασκοφορεμένων τριγυρίζουν στους δρόμους χτυπώντας τύμπανα και διασκεδάζουν με μεγάλη ευθυμία, δίνοντας ευχές ο ένας στον άλλο: " Να είναι και η επόμενη χρονιά τόσο καλή!" Η χαρά ενώνει τους ανθρώπους. Είναι καρπός που ωριμάζει στο ψηλότερο κλαδί του δέντρου, της σοφίας, με μακρότατη κατεργασία.

Το ταξίδι του σταφυλιού μέσα στους αιώνες

Ποιος άραγε το γνωρίζει ή να το φανταστεί πως από τη νεολιθική περίοδο τα σταφύλια και το κρασί θα ήταν αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινής ζωής! Σ' αυτή την περίοδο την τόσο μακρινή (8.500 – 4.000 π. Χ.) οι άνθρωποι κατοικούσαν κάπου μόνιμα. Και εκείνη, την τόσο μακρινή εποχή, το σταφύλι και το... κρασί μπήκε στη ζωή τους. Η χώρα μας, (όπως αναφέρουν αρχαιολόγοι), είναι η μοναδική που έχει γνωρίσει στην αρχαιότητα, μετά από ειδικές έρευνες, την ανάμιξη κρασιού με ρετσίνα. Αυτό χρονολογείται πριν από 7.000 χρόνια. Στη νότια Κρήτη, στον πρωτομινωικό οικισμό, στο Μύρτο, βρέθηκε μέσα σε πιθάρια, μετά τις ανασκαφές, δείγμα κρασιού με ρητίνη. Ήταν περίπου 2.200 χρόνια π. Χ. Είναι πραγματικά αξιόλογη η δουλειά των ανθρώπων αυτών, που ακόμα δεν είχαν γνωρίσει και δεν είχαν μεταχειριστεί το χαλκό, αλλά είχαν καταλάβει τις συντηρητικές και ιατρικές ιδιότητες της ρετσίνας. Αναφέρουν μερικοί ειδικοί επιστήμονες ότι, η χρήση κρασιού και ρετσίνας ταξίδεψε όλους τους αιώνες, μέχρι που κυριάρχησε και...στον τομέα της φαρμακοποιίας. Οι Έλληνες, όπως αναφέρουν τα παλαιά κείμενα, είναι από τους πρώτους λαούς που καλλιέργησαν το αμπέλι, δημιούργησαν ένα θεό προστάτη, τον Διόνυσο! Για τις γιορτές του φαντάστηκαν μύθους και για το μαγικό ποτό που αποθήκευσαν σε κελάρια για τις ανάγκες του σπιτιού και για τα συμπόσια. Σύμφωνα με την παράδοση, ο Διόνυσος πρωτοδίδαξε, την καλλιέργεια του αμπελιού στον Ικάριο, βασιλιά της Ικαρίας στην Αττική(σημερινό Διόνυσο). Ως σύμβολά του είχε: το κλήμα, τον κισσό και τον θύρσο, (ήταν ένα ραβδί στολισμένο με φύλλα κισσού ή κλήματος).Σε πολλά αρχαία αγγεία εικονίζονται παραστάσεις της καθημερινής ζωής που φανερώνουν την αγάπη των προγόνων μας για το αμπέλι, το σταφύλι και το κρασί. Από την αρχαιότητα έως σήμερα ο τρύγος χαρακτηρίζεται από ένα τρελό ξεφάντωμα, στο οποίο συμμετέχουν όλες οι ηλικίες. Τον 12ο αιώνα έγραψε ένας Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης, ο Ευστάθιος: "Είχα κρεμασμένα από ένα δοκάρι τσαμπιά σταφύλια. Στην καθομιλουμένη τα λένε κρυστάλλινα, ίσως επειδή η συγκομιδή τους γίνεται όταν έχουν αρχίσει τα κρύα, ίσως πάλι επειδή, έτσι διάφανες που είναι οι ρώγες, μοιάζουν με ...κρυστάλλους!"

Φεύγει το καλοκαίρι

Το καλοκαίρι τελείωσε, τελείωσαν κι η ξεγνοιασιά και οι χαρές στη θάλασσα. Το φθινόπωρο μπαίνει. Ο Σεπτέμβριος είναι ο μήνας των γεωργών που τα παλιά τα χρόνια ονόμαζαν την 1η Σεπτεμβρίου "Αρχιχρονιά" και γινόταν δεκτή με ευχές. Πίστευαν πάντα ότι ξεκινούσε η καλλίτερη και χρήσιμη πλευρά που βοηθούσε την σωστή ύπαρξη της ζωής. Εκείνα τα χρόνια είχαν τόσα πολλά οι άνθρωποι να κάνουν, με τόσα να παλέψουν και να δουλέψουν εκείνες τις εποχές που τα σημερινά μηχανήματα δεν υπήρχαν. Αυτά ήταν την αρχαία εποχή τα τόσο δύσκολα περιστατικά για τη φροντίδα της ζωής, της εργασίας και της υγείας του ανθρώπου.

Καλό φθινόπωρο να έχουμε με καλή ζωή και Υγεία!

=====

Ναυτικό Μουσείο Κέντρο Ναυτικής Παράδοσης Σύρου

Κείμενο, φωτογραφίες: Χρήστου Θανόπουλου

Το Ναυτικό Μουσείο – Κέντρο Ναυτικής Παράδοσης Σύρου, φαίνεται ότι βρίσκεται επιτέλους πολύ κοντά στην υλοποίηση του. Ήταν το όνειρο πολλών δεκαετιών, για τους ανθρώπους της θάλασσας, και όχι μόνο, οι οποίοι με επικεφαλής τον πρόεδρο της Ένωσης Συνταξιούχων Ναυτικών Σύρου – Κυκλάδων κ. Μηλιό Γεώργιο προσπαθούσαν να βρουν λύσεις που θα οδηγούσαν στην πραγματοποίηση του. Από την προηγούμενη δημοτική αρχή είχε προταθεί να χρησιμοποιηθεί μια αίθουσα στο κτίριο των Αποθηκών Διαμετακομιστικού Εμπορίου, όμως τελικά, αυτός ο χώρος παραχωρήθηκε στη νέα Σχολή Μηχανικών του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Προϋπόθεση υπήρξε πάντα ο χώρος να είναι ικανοποιητικού μεγέθους και σε σχετικά καλή κατάσταση.

Τελικά φέτος το καλοκαίρι έγινε το μεγάλο βήμα. Ο κ. Μάρκος Βουτσίνος, πρόεδρος του Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου Κυκλάδων (Ε.Κ.Κ.) προσέφερε ένα θαυμάσιο χώρο στο Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Κυκλάδων (Μέγαρο Βελισσαρόπουλου) και συγκεκριμένα στο ισόγειο (αριστερή αίθουσα), έναντι του

Ιστορικού Αρχείου του Ε.Κ.Κ. (δεξιά αίθουσα).

Την Τετάρτη 21 Ιουλίου 2021 έγινε στο Ε.Κ.Κ. συνάντηση 33 σημαντικών προσωπικοτήτων και ανθρώπων της θάλασσας, οι οποίοι αποτελούν τα ιδρυτικά μέλη του Ναυτικού Μουσείου Σύρου. Ανάμεσα τους ο Δήμαρχος Σύρου – Ερμούπολης κ. Νίκος Λειβαδάρας, ο χωρικός Αντιπεριφερειάρχης Ν. Αιγαίου κ. Γεώργιος Λεονταρίτης, Δημοτικοί Σύμβουλοι, ο Πρόεδρος του Ε.Κ.Κ. κ. Βουτσίνος Μάρκος, ο Λιμενάρχης Σύρου κ. Βαμβακούσης Ιωάννης, ο Πρόεδρος της ΠΕΣΠΕΝ κ. Δασκαλάκης Θεμιστοκλής, ο Διοικητής ΑΕΝ Σύρου κ. Καραμήτσος Παναγιώτης, ο Πρόεδρος της ΕΣΝ Σύρου – Κυκλάδων κ. Μηλιός Γεώργιος, η Πρόεδρος του Συλλόγου Άγκυρα κ. Μηλιού Φραγκίσκα, ο караβομαραγκός κ. Ζώρζος Μανώλης, ο πρώην Δήμαρχος κ. Μαραγκός Γεώργιος, ο ορθόδοξος Μητροπολίτης Δωρόθεος Β΄ και ο καθολικός Επίσκοπος Στεφάνου Πέτρος, ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της ONEX κ. Ξενόκωστας Παναγιώτης, ο Διευθύνων Σύμβουλος της REV MARITIME LTD και Αντιπρόεδρος Δ.Σ. της REVOIL κ. Ρούσσοις Ιωάννης, η αρχαιολόγος κ. Ρώτα Μαρία, η Πρόεδρος του Ναυτικού Μουσείου Ελλάδος κ. Παλούμπη Αναστασία και ο σύζυγος της Αντιναύαρχος ε.α. Π.Ν. Παλούμπης Ιωάννης, κ.α. Ο ρόλος του ζεύγους Παλούμπη υπήρξε καταλυτικός, παροτρύνοντας και καθοδηγώντας συνεχώς το όλο εγχείρημα.

Το καταστατικό του νέου Μουσείου δόθηκε από τον κ. Μηλιό Γεώργιο το Σεπτέμβριο, στη Νομική Υπηρεσία του Δήμου Σύρου – Ερμούπολης για έλεγχο και βελτιώσεις. Η εγγραφή μελών – υποστηρικτών στο Ναυτικό Μουσείο Σύρου είναι ζωτικής σημασίας, όπως και η δωρεά αντικειμένων από φίλους εντός και εκτός Σύρου. Αντικείμενα θα δωρίσει ο κ. Μαρτίνος Αθανάσιος, ο κ. Ζώρζος Μανώλης και πάρα πολλοί άλλοι. Η δημιουργία της έκθεσης και η πρόσληψη ενός ατόμου (αρχαιολόγου, μουσειολόγου ή άλλης ειδικότητας) για τη φύλαξη του μουσείου, θα είναι ευγενής χορηγία επιχειρηματιών, εφοπλιστών, κ.α. Η αίθουσα στο Μέγαρο Βελισσαρόπουλου είναι μία καλή αρχή. Αργότερα ίσως βρεθεί κάποιος μεγαλύτερος χώρος, που θα διατεθεί από τον Δήμο ή κάποιον άλλο φορέα.

Συγχαίρουμε και ευχαριστούμε θερμά τον κ. Μηλιό Γεώργιο για όλες τις προσπάθειες που καταβάλλει τόσα χρόνια και για τις πληροφορίες που μας έδωσε.

Ο Κυκλαδικός Πολιτισμός, ο πρώτος ναυτικός πολιτισμός του κόσμου και η Σύρος με την τεράστια ναυτική παράδοση και ιστορία, αποκτούν επιτέλους ένα Ναυτικό Μουσείο. Ας το αγκαλιάσουμε όλοι μας, ο καθένας με όποιον τρόπο μπορεί. Ο Σύνδεσμος Συριανών υποστήριξε και υποστηρίζει πάση δυνάμει τη δημιουργία του Ναυτικού Μουσείου Σύρου.

Έκθεση του Μιχάλη Μακρουλάκη στην Αίθουσα Τέχνης
Ε. & Γ. Βάτη (1 – 24 Αυγούστου 2021)

Ο Μιχάλης Μακρουλάκης

Κείμενο: Χρήστου Θανόπουλου

Στην Αίθουσα Τέχνης Ε. & Γ. Βάτη (1–24 Αυγούστου 2021) στην πλατεία Μιαούλη, παρουσιάστηκαν τα τελευταία έργα (2017–2021) του καταξιωμένου ζωγράφου Μιχάλη Μακρουλάκη. Κάποια από τα έργα που εκτέθηκαν προέρχονται από ιδιωτικές συλλογές. Αφορούν τοπία, νεκρές φύσεις, σπανίως ανθρώπους που υπεισέρχονται σε ένα τοπίο. Τα έντονα χρώματα της τέμπερας αποδίδουν ποιητικά τα κύματα της θάλασσας, μοναχικά ξωκκλήσια, λουλούδια, παλιές αγροικίες, ξερολιθιές, σε ένα μαγικό ταξίδι, που μόνο ο Μ. Μακρουλάκης ξέρει να μας ταξιδεύει.

Ο Μιχάλης Μακρουλάκης γεννήθηκε το 1940 όπου έζησε μέχρι το 1957 και κατόπιν μετακόμισε στην Αθήνα, όπου σπούδασε ζωγραφική, σκηνογραφία και ενδυματολογία στη Σχολή Δοξιάδη, κάτω από την καθοδήγηση φημισμένων καλλιτεχνών, όπως οι: Γιάννης Τσαρούχης, Σπύρος Βασιλείου, Α. Τάσσοι, Θανάσης Απάρτης, κ.α. (1958–1964). Εργάστηκε ως σκηνογράφος στο Θέατρο Τέχνης του Καρόλου Κουν και σε άλλες θεατρικές σκηνές (1963–1966). Συμμετείχε από το 1963 σε ομαδικές και ατομικές εκθέσεις, στην Ελλάδα και το εξωτερικό (Γερμανία, Ιράν, κ.α.). Παρουσίασε την πρώτη ατομική έκθεση στην Αθήνα (1969). Με αφορμή τη φιλοτέχνηση ενός πορτραίτου της βασίλισσας του Ιράν Φαράχ Παχλεβί, ταξίδεψε στο Ιράν (1971), όπου εγκαταστάθηκε και έζησε έως το 1978. Η ζωγραφική του κατατάσσεται στο ρεύμα του Υπέρμετρου Ρεαλισμού. Ασχολήθηκε με την ρεαλιστική απεικόνιση του ελληνικού τοπίου (ακροθαλασσιά, αγροί, ξωκλήσια, αγροικίες), τη νεκρή φύση και την απεικόνιση εσωτερικών χώρων με αναγεννησιακή προοπτική και περσικά αρχιτεκτονικά στοιχεία. Συχνά κυριαρχεί η γυμνή ανδρική μορφή και η φωτογραφική – ρεαλιστική απεικόνιση, συνδυάζεται με μια σουρεαλιστική ατμόσφαιρα και εμφανή επίδραση της περσικής μινιατούρας.

Ο Μ. Μακρουλάκης αναφέρει στον πρόλογο της έκθεσης: «Το καλοκαίρι του 1994 ήταν η μεγάλη έκρηξη, το Big Bang, για τα εικαστικά στην Ερμούπολη! Τον

Μάιο εγκαινιάστηκε η **Πινακοθήκη Κυκλάδων** με την βοήθεια του πολύ καλού μου φίλου **Δημήτρη Πιερίδη** (που την προικοδότησε με πάνω από εκατό έργα από τη συλλογή του, βιβλία και υπολογιστή) και του **Ιδρύματος Λαμπράκη**, με πρόεδρο τον **Δημήτρη Πεπελάση**. Και βέβαια με την τόλμη του τότε νομάρχη **Παναγιώτη Κοντογεώργη** που ουσιαστικά έκανε κατάληψη σε τέσσερις αίθουσες, ένα μεγάλο μέρος του κτηρίου του Τελωνείου που ανήκε στο Υπουργείο Οικονομικών, σπάζοντας τις αλυσίδες της εισόδου και πετώντας τα άχρηστα μηχανήματα και κατασχεθέντα αυτοκίνητα που ήταν μέσα, κάτι που πλήρωσε μετά ο δήμαρχος των 24ων χρόνων **Γιάννης Δεκαβάλλας** με πολλαπλές μηνύσεις και περιπέτειες από το Υπουργείο! Επίσης, τα εγκαίνια της Αίθουσας Τέχνης ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ (που φτιάξαμε με τον αξέχαστο **Αντώνη Μαρκουλή** και την κα **Ελένη Βάτη** (που μας έδωσε 6.500.000 δρχ.) και ξεκίνησε με δικιά μου έκθεση τον Ιούλιο του ίδιου καλοκαιριού. Τον επόμενο χρόνο έγινε και η πρώτη μεγάλη έκθεση του **Αχιλλέα Δρούγκα**.

Πριν, δεν υπήρχε κανένας αξιοπρεπής χώρος, ικανοποιητικά φωτισμένος για εκθέσεις. Ξαφνικά, βρεθήκαμε με δυο χώρους για τις εικαστικές εκδηλώσεις, αλλά χωρίς τη γνώση για δημόσιες σχέσεις ή για το πως οργανώνεται μια έκθεση. Χωρίς να το πολυσκεφτώ τότε, κάλεσα τον **Κώστα Ιωαννίδη** που συνέλεγε ασταμάτητα έργα τέχνης με όλους τους τρόπους που μπορούσε, παθιασμένος, τρελλός. Ήρθε τον επόμενο χρόνο και τον πήγα στο δήμαρχο και τον (άνθρωπο για όλες τις δουλειές) **Αντώνη Μαρκουλή**. Για πάνω από μια δεκαετία έκανε σχεδόν τέσσερις μεγάλες εκθέσεις κάθε καλοκαίρι με καταλόγους και δημοσιογραφική κάλυψη από όλα τα Μ.Μ.Ε., ενώ ανέλαβε το εικαστικό μέρος των Ερμουπολείων, με ατέλειωτους καυγάδες για μεγάλα έξοδα κυρίως με τον Αντώνη Μαρκουλή, αλλά πάντα κάνοντας μια εξαιρετική διοργάνωση. Βέβαια το να τσακωθείς με τον Αντώνη δεν ήταν δύσκολο, και εγώ συνεχώς είχα ατέλειωτες «διαφωνίες» μαζί του, αλλά αυτό δεν μας εμπόδιζε να είμαστε πολύ καλοί φίλοι και να συνεργαζόμαστε άρτια! Εδώ πρέπει να αναφέρω και την **Φρίντα Βιτάλη** που τα πρώτα χρόνια κρατούσε την Αίθουσα Τέχνης ανοιχτή, και τον εξαιρετικό **Μάρκο Φρέρη**, μέχρι που έφυγαν και αυτοί! Άλλαξε και δήμαρχος μετά από 24 χρόνια, πάνω που είχαμε συνηθίσει να λέμε Δήμαρχος και να εννοούμε Γιάννης Δεκαβάλλας! Έπειτα ήρθε ο φίλος Γιώργος Μαραγκός και το πολιτισμικό τμήμα οργανώθηκε πια πολύ επαγγελματικά από την **Θωμαΐδα Μενδρινού**. Τώρα, με τον καινούργιο δήμαρχο **Νικόλαο Λειβαδάρα**, στο γραφείο πολιτισμού είναι η αγαπητή μου φίλη **Αλίκη Κλεονίκη** (τι ωραίο όνομα) **Λεονταρίτη** που σε πολύ δύσκολους και αβέβαιους καιρούς προσπαθεί να κρατήσει ζωντανά τα του πολιτισμού με πολλή επαγγελματικότητα μέσα από τόσους περιορισμούς και δυσμενείς προοπτικές! Αλλά έχουμε ευτυχώς έναν άλλο «τρελλό», ταμένο θα έλεγα λάτρη της τέχνης, που συνδυάζει τον άνθρωπο για όλες τις δουλειές, όλα τα προβλήματα (Αντώνης Μαρκουλής) με τις ικανότητες οργάνωσης του Κώστα Ιωαννίδη. Έτσι δεν έχουμε πια και ατέλειωτους καυγάδες! Είναι ο σπουδαίος **Γιώργος Αλτουβάς**.

Και επειδή οι μόνοι επιζώντες εκείνης της ηρωικής εποχής είναι ο Γιάννης Δεκαβάλλας και ο Κώστας Ιωαννίδης, τους αφιερώνω αυτή την έκθεση που ίσως να είναι και η τελευταία μου εδώ στη Σύρο, με πολλή αγάπη και ευγνωμοσύνη για ότι έχουν κάνει!

Τώρα αισθάνομαι σαν απολίθωμα! Η ζωγραφική είναι θέαμα. Δεν έχουν πολλή σημασία οι αναλύσεις και οι επεξηγήσεις, το ζητούμενο είναι να δίνει συγκινήσεις στον θεατή και τις ενδεχόμενες υποδείξεις και εμπειρίες!

Ζωγραφίζω για δικούς μου λόγους, ανιχνεύοντας την μουσική της Δημιουργίας (την μουσική των ουρανίων σφαιρών που αναφέρει ο Βιργίλιος), τις αρμονίες του περιβάλλοντος, της φύσης, τις φόρμες και τους ρυθμούς που υπαγορεύονται από τις δυνάμεις της βαρύτητας, της κίνησης των νερών και του ανέμου.

Ακούγεται σαν bullshit και είναι κάπως έτσι όλα αυτά, μεγάλες κουβέντες, αλλά δεν ξέρω άλλο τρόπο να το πω! Ακόμα ψάχνω. Όχι τρόπους για να το εξηγήσω, αλλά απλώς τι είναι ζωγραφική! Για αυτό, παρά τα 81 μου χρόνια, δεν μου αρέσει καθόλου να με αποκαλούν δάσκαλο - δεν είμαι - μαθητής είμαι ακόμα, έχω τόσα πολλά να μάθω. Τι ωραία!».

M. Μακρουλάκης

Ο Κώστας Ιωαννίδης απάντησε στον πρόλογο του Μιχάλη Μακρουλάκη:

« Ένα πρωί μου τηλεφώνησε ο καλός μου φίλος, Μιχάλης Μακρουλάκης, για να μου ανακοινώσει ότι την έκθεση έργων του, που θα γίνει τον Αύγουστο, θα την αφιερώσει σε μένα που όπως λέει, έκανα τη Σύρο εικαστικό κέντρο του καλοκαιριού στο Αιγαίο! Τον ευχαριστώ από καρδιάς, αλλά χωρίς την βοήθειά του δεν θα γίνονταν αυτό το μέρος τόσο σπουδαίο, ώστε από το 1994, να περάσουν οι μεγαλύτεροι Έλληνες ζωγράφοι και γλύπτες!

Η προσφορά του Μακρουλάκη στο νησί είναι ανυπολόγιστη, αν και αφανής, σεμνός και αθόρυβος. Δεν θα ξεχάσω το καλοκαίρι του 1995, την πρώτη φορά που εξέθεσα την συλλογή μου, με περίμενε στο λιμάνι με τον Μάρκο Φρέρη στις δώδεκα τα μεσάνυχτα, μετά από ένα φοβερό ταξίδι με εννέα μποφόρ!

Από παλιά θαύμαζα την ζωγραφική του, μια ζωγραφική ονειρική, τόσο άρτια εκτελεσμένη, ώστε να μαγεύει τον κόσμο! Εύχομαι να είναι πάντα καλά και όρθιος και τον ευχαριστώ για την τιμή που μου κάνει! ».

K. Ιωαννίδης

Στις 25 Αυγούστου 2021 έφυγε από κοντά μας ο συλλέκτης, ευεργέτης και λάτρης της Σύρου, Κώστας Ιωαννίδης, βραβευμένος από το Λύκειο Ελληνίδων Σύρου για την πολύτιμη προσφορά του στο νησί μας.

Ο Μιχάλης Μακρουλάκης μεταφέρει στα έργα του τη θαλάσσια αύρα της Σύρου.

Βιβλιογραφία

- <https://www.nationalgallery.gr>makroulakis-mihalis>
- <https://www.el.wikipedia-org/wiki/Μιχάλης-Μακρουλάκης>
- Οδηγός ατομικής έκθεσης 1 Αυγούστου–24 Αυγούστου 2021.

Κώστας Ιωαννίδης

Από τον Μιχάλη Μακρουλάκη

Έφυγε από τη ζωή πριν λίγες ημέρες.

Με σεμνότητα και διακριτικότητα έγινε ο τελευταίος αποχαιρετισμός στον συλλέκτη Κώστα Ιωαννίδη, που έφυγε από την ζωή στις 25 Αυγούστου. Αντιμετώπιζε εκείνες τις ημέρες αναπνευστικά προβλήματα, ενώ βρισκόταν στο αγαπημένο του νησί την Σύρο, όπου εδώ είχε δημιουργήσει και την πανέμορφη εξοχική κατοικία του. Μεταφέρθηκε στην Αθήνα και η κηδεία του έγινε το Σάββατο 28 Αυγούστου στο νεκροταφείο Ζωγράφου, στην πόλη όπου γεννήθηκε. Εκεί άλλωστε διοργάνωσε τις πρώτες του εκθέσεις στο Μουσείο Κοτοπούλη.

Πολύ συγκινητική ήταν η παρουσία πέντε Γάλλων φίλων του Κώστα Ιωαννίδη που θέλησαν να βρεθούν στην κηδεία του. Έφθασαν άλλοι από την Γαλλία και άλλοι από την Σαντορίνη όπου παραθέρizαν, αλλά όταν έμαθαν τι είχε συμβεί, θέλησαν να είναι κοντά του να τον αποχαιρετίσουν. Αυτοί οι γνωστοί του και φίλοι του ήταν η Πατρίσια, ο Στεφάν, ο Νίκολας από την Γαλλία, ο Ολιβιέ από τη Σαντορίνη και ο Χρήστος, που ζει πλέον για μεγάλα διαστήματα στην Ελλάδα. Εκτός από τους πολύ αγαπητούς του φίλους, θέλησαν να παραστούν στην κηδεία του και άλλοι άνθρωποι, Έλληνες και ξένοι που τον γνώριζαν και θαύμαζαν την άριστη δραστηριότητά του που είχε πάντα στόχο να προσφέρει, (αν και εφόσον του ήταν δυνατόν), σε όσους Έλληνες επιθυμούσαν έργα τέχνης, τα οποία εκείνος θαύμαζε ή βοήθεια σε ανθρώπους που είχαν ανάγκη για την υγεία τους, αλλά τα χρήματα τους δεν ήταν αρκετά για να διατηρήσουν τη ζωή τους.

Την πόλη της περιοχής Ζωγράφου εκπροσώπησε η πρώην δήμαρχος Τίνα Καφατσάκη, ο αντιδήμαρχος Πρασίνου Γιάννης Βούρτσης, καθώς και ο Βαγγέλης Μαρκάκης, ο επιμελητής της Δημοτικής Πινακοθήκης.

Είναι σημαντικό το γεγονός ότι τα περισσότερα από τα έργα της Πινακοθήκης προέρχονται από δωρεά προς τον Δήμο Ζωγράφου που έκανε το 2019 ο Κώστας Ιωαννίδης με έργα της προσωπικής του συλλογής αποκλειστικά ζωγράφων, σπουδαίων καλλιτεχνών, όπως των Σαράντη Καραβούζη, Γιώργου

Πίτσιου, Γιάννη Αντωνάκου και μερικών άλλων. Παραβρέθηκε στην κηδεία του και η Κύπρια Γιούλικα Λακερίδου, Ζωγραφιώτισσα τελευταία που είναι εικαστική καλλιτέχνιδα και ιδιαίτερα θαύμαζε τις άριστες δραστηριότητες του Κώστα Ιωαννίδη.

Ήταν και άλλοι δημοσιογράφοι που παρακολούθησαν και τίμησαν την κηδεία του Κώστα Ιωαννίδη το Σάββατο 28 Αυγούστου στο νεκροταφείο Ζωγράφου. Όσοι άνθρωποι Έλληνες και ξένοι είχαν γνωρίσει τον Κώστα Ιωαννίδη και ιδιαίτερα την δραστηριότητά του και την προσφορά του σε όποιον άνθρωπο είχε ανάγκη, αναφέρονται με τα καλύτερα, τα άριστα λόγια για την άσφογη δραστηριότητά του και πάνω από όλα για την μεγάλη προσφορά του σε ανθρώπους που είχαν ανάγκη.

Η γνωριμία μου με το ζεύγος Ιωαννίδη.

Πριν λίγα χρόνια στην μικρή πλατεία του Φοίνικα έγινε ένα άγαλμα που κοσμεί ως σήμερα το χωριό . είναι μια γοργόνα με ένα δελφίνι, έργο του κ. Πατζόγλου. Τότε γνώρισα τον αείμνηστο Κώστα Ιωαννίδη με την Γαλλίδα σύζυγό του Ζανίν.

Θέλησα να τον ευχαριστήσω ιδιαίτερος για την προσφορά αυτού του αγάλματος στο λιμάνι του Φοίνικα και ιδιαίτερα για την φροντίδα του να δημιουργήσει μια παιδική χαρά στην πλατεία του ναού του Αγίου Ιωάννη στην Ποσειδωνία. Περάσαμε πολλές ώρες μαζί με το ζεύγος Ιωαννίδη και θέλησε ένα μου διηγηθεί την ιστορία της ζωής του. Πολύ νέος έφυγε από την Ελλάδα, ταξίδεψε σε διάφορες χώρες, αλλά η Γαλλία τον βοήθησε να αποκτήσει γνώσεις για την εργασία του και παράλληλα να γίνει ευτυχισμένος με την Γαλλίδα σύζυγό του, η οποία τον αγάπησε, τον θαύμασε και τον βοήθησε να φτάσει σε μια άριστη θέση γνώσης και εργασίας. Ιδιαίτερα θαύμασε και αγάπησε τα ζωγραφικά έργα τέχνης, τα οποία αγόραζε και πολλές φορές προσέφερε από αυτά σε πόλεις της χώρας μας.

Με τα χρήματα που είχε αποκτήσει βοηθούσε τους ανθρώπους που συναντούσε και είχαν ανάγκη. Είχα ρωτήσει να μάθω την ιδέα τους για την Σύρο. Ήταν το νησί που αγάπησαν, έχτισαν το σπίτι τους και ζούσαν ένα μεγάλο διάστημα στην Σύρο, που την θαύμαζαν, την αγαπούσαν και ... όπως έμαθα από άλλους ανθρώπους που τους γνώριζαν ιδιαίτερα, ο Κώστας Ιωαννίδης φρόντιζε πάντα να προσφέρει χρήματα σε ανθρώπους που είχαν ανάγκη, ιδιαίτερα για λόγους υγείας. Πρόσφερε φάρμακα, τρόφιμα και πάντα νοιαζόταν να μάθει αν όλα πήγαν καλά στους ανθρώπους που είχαν πρόβλημα υγείας.

Ήταν πραγματικά μεγάλος ευεργέτης του νησιού μας.

Πολλοί άνθρωποι λυπήθηκαν και θα τον θυμούνται πάντα με εκτίμηση και αγάπη!

Μνημόσυνο των Αδελφών Ρεθύμνη

*Νικόλαος και Μηνάς Ρεθύμνη
Μεγάλοι Ευεργέτες της Σύρου και του Συνδέσμου Συριανών*

Τελέστηκε στις 8 Αυγούστου 2021 το ετήσιο μνημόσυνο των Αδελφών Ρεθύμνη, Μηνά και Νικολάου, στον κοιμητηριακό Ι. Ν. Αγ. Γεωργίου.

Συνήθως ελάμβανε χώρα την πρώτη Κυριακή μετά τον Δεκαπενταύγουστο. Φέτος όμως στις 22 Αυγούστου 2021 είχε προγραμματιστεί και τελέστηκε το αρχιερατικό μνημόσυνο υπέρ του Δωροθέου Α' (Στέκα), από τον μητροπολίτη Σύρου, Τήνου Άνδρου, Κέας, Μήλου και Μυκόνου Δωρόθεο Β', παρουσία ιερέων του νησιού, του Δημάρχου, του Αντιπεριφερειάρχη, των στρατιωτικών και λοιπών αρχών.

ΛΑΚΩΝΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΑ ΜΟΙΡΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΜΑΝΗΣ

Γεωργίου Π. Σαρλή

Απόσπασμα από την ομιλία μου στο Διεθνές Συνέδριο με θέμα
“Από την αρχαία Τραγωδία στο Μοιρολόϊ της Μάνης”.
Πύργος Δυρού-Μάνης, 26-28 Ιουλίου 2014.

Στο Συνέδριο αυτό μου δόθηκε η ευκαιρία να ανακαλέσω καταρχάς στη μνήμη μου τα μαθητικά μου χρόνια. Ήταν αρχές του σχολικού έτους 1952-53, όταν σε αίθουσα του ιστορικού Γυμνασίου Αρρένων Σύρου που παρακολουθούσα τα μαθήματα των εγκυκλίων σπουδών μου, εισήλθε ένας νεοδιόριστος καθηγητής. Διέσχισε την αίθουσα, ανέβηκε στην έδρα, άνοιξε κάποιο βιβλίο και χωρίς να αναγνώσει αναφώνησε: *Regina rosas amat!*

Ήταν ο αείμνηστος Ανάργυρος Κουτσιλιέρης, ορμώμενος εκ Λάγιας της Λακωνίας, που εκτός των λατινικών μας δίδαξε τα επόμενα χρόνια αρχαία ελληνικά και ιστορία.

Σοβαρός, καταρτισμένος στην επιστήμη του, ικανός να μεταδίδει τις γνώσεις αποτελεσματικά, ήταν λεπτολόγος, αλλά και αυστηρός στη βαθμολογία του. Ωστόσο ήταν πάντοτε πρόθυμος να διευκολύνει ή να προστατεύσει οποιονδήποτε μαθητή που θα του ζητούσε τη βοήθειά του. Άλλωστε, θυμάμαι, με πόση χαρά δέχθηκε την πρόσκληση, αλλά και παρευρέθηκε στην εορτή μας που έλαβε χώρα στην Ερμούπολη της Σύρου το 1996 με τίτλο: Οι 40 (απόφοιτοι έτους 1956) στα 40 (μετά 40 χρόνια).

Ο Ανάργυρος Κουτσιλιέρης φοίτησε στο Γυμνάσιο Αρεοπόλεως και στη συνέχεια στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, από την οποία αναγορεύθηκε αργότερα διδάκτωρ Φιλοσοφίας. Υπηρέτησε ευδοκίμως σε διάφορες εκπαιδευτικές Διευθύνσεις μέχρι το έτος 1982 όπου απολύθηκε κατέχων τον βαθμόν του Γενικού Διευθυντή.

Η διδακτορική του διατριβή, παρότι πολλαπλώς συζητήθηκε για την αναφορά ότι η εκφραστική δύναμη του Σολωμού θεμελιώθηκε στη γλώσσα της Μάνης, δηλαδή στο ιδίωμα της Μάνης, λόγω της γλώσσας της μητέρας του Αγγελικής Νίκλου, εντούτοις εγκρίθηκε με τον βαθμόν παμψηφεί άριστα.

Το 1963 η Ακαδημία Αθηνών του ανέθεσε να μελετήσει στο ιδίωμα της Μάνης το γλωσσικό φαινόμενο της Αρχαίας Ελληνικής το της επενθέσεως. Η μελέτη δημοσιεύθηκε στον Θ' τόμο του Λεξικογραφικού Δελτίου. Πολλά όμως ακόμη έργα του έχουν δημοσιευθεί που αναφέρονται στη Μάνη. Ένα από αυτά αφορά στα Μοιρολόγια της Μάνης, τα οποία αποτελούν και το θέμα του παρόντος Συνεδρίου.

Είναι γνωστόν ότι τα λαϊκά δημιουργήματα δεν είναι λιγότερο εκφραστικά από τα έργα των μεγάλων δημιουργών. Έτσι, τα μοιρολόγια της Μάνης, ως λαϊκά και αυτά δημιουργήματα, παρότι παρουσιάζουν διαφορές από τα δημοτικά

τραγούδια άλλων περιοχών της χώρας μας, εκφράζουν και αυτά την ψυχοσύνθεση του λαού που τα δημιούργησε και απεικονίζουν τον κόσμο των αξιών που καλλιέργησε ο μορφοποιός λαός. Και όπως αναφέρει για τη σημασία τους ο λαογράφος Καθηγητής Νικόλαος Πολίτης "...τα ευάριθμα αυτοσχέδια μοιρολόγια της Μάνης κατοπτρίζουν την ευγένεια της ψυχής των...θρηνωδών".

Τα γνήσια μοιρολόγια με τον ιαμβικό οχτασύλλαβο στίχο τους, τον εύκολο στη σύνθεση, αποτελούν αυθόρμητη εκδήλωση των ανθρώπων που πάσχουν φανερώνοντας ξεχείλισμα πόνου και έκφραση οδύνης.

Είναι εμπνευσμένα από τις περιπέτειες προσώπων και οικογενειών που είχαν προκαλέσει τη συμπάθεια του λαού και είχαν δημιουργηθεί από τις συγκινητικές τους δραστηριότητες και τις δυσκολίες της καθημερινής τους ζωής.

Επίσης θα πρέπει να επισημανθεί, ότι στα απεικονιζόμενα ρεαλιστικά συγκλονιστικά γεγονότα και καταστάσεις τους, παρότι απουσιάζει η έντεχνη δομή και η εξιστόρησή τους είναι χρονικά περιορισμένη, εντούτοις ακολουθείται το βασικό στοιχείο της αρχαίας τραγωδίας, δηλαδή η ενότητα του χώρου, του χρόνου και η υπόθεση, θέμα του παρόντος Συνεδρίου στο οποίο θα αναφερθούν και άλλοι σύνεδροι ομιλητές.

Γενικώς τα μοιρολόγια είναι δημιουργήματα στα οποία εκδηλώνεται η χαρά και ο πόνος από τους παράγοντες που διαμορφώνουν το κοινωνικό περιβάλλον και τη συναισθηματική διάθεση που δεν μένει ανεπηρέαστη από τις συνθήκες διαβίωσης.

Η ριζική όμως αλλαγή των Μανιατών στις συνθήκες αυτές κατά τον τελευταίο αιώνα, άλλαξε τόσο τη σκέψη τους όσο και τον τρόπο εκδήλωσης των συναισθημάτων τους.

Αποτέλεσμα, να εμφανίζονται στα νεώτερα χρόνια δημιουργήματα που συνθέτουν άνθρωποι κάποιας μορφώσεως, από τα οποία απουσιάζουν η έκφραση γνησίου αισθήματος, το ιδίωμα της Μάνης λόγω αγνοίας, ο ακριβής αριθμός των στίχων και με περιεχόμενο και μορφή που ελάχιστα θυμίζουν τα παλαιά μοιρολόγια.

Έτσι, η γλώσσα των μοιρολογιών αυτών δεν είναι ίδια με τη γλώσσα των παλαιών, αλλά και κάποια από τα υπάρχοντα κοινά στοιχεία είναι δυνατόν να μην υπάρχουν στο μέλλον.

Το γεγονός αυτό μας υποχρεώνει να διατηρήσουμε με τα παλαιά μοιρολόγια, στα οποία υπάρχει η γλωσσική μορφή με την οποία αρχικά ελέχθησαν, ό,τι είναι εφικτό να διατηρηθεί. Και τούτο, επειδή η τωρινή χρησιμοποίηση λέξεων και εκφράσεων αγνώστων στα παλαιά μοιρολόγια, θα δημιουργήσει δυσκολίες στους μεταγενέστερους που θα θελήσουν να γνωρίσουν τη γλώσσα των Μανιατών, αφού η γλώσσα αυτή θα ευρίσκεται μόνο στα μοιρολόγια.

Τέλος, θα πρέπει να μη λησμονούμε ότι τα γνήσια μοιρολόγια της Μάνης, παρότι η μελέτη τους παρουσιάζει δυσκολίες, δεν αποτελούν μόνο πολύτιμα γλωσσικά μνημεία και πηγές λαογραφικών θησαυρών, αλλά και ιστορικά στοιχεία

των ανθρώπων που έζησαν επί χιλιετία σε μια ιδιότυπη κοινωνία και διαμόρφωσαν άγραφους νόμους και ηθικές επιταγές.

=====

**Έκθεση στην Πινακοθήκη Κυκλάδων
«Από τις φλόγες του Αγώνα, ΑΘΗΝΑ – ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ,
η αναγέννηση της Ελλάδας»,
8 Αυγούστου – 20 Οκτωβρίου 2021**

Κείμενο-φωτογραφίες : Χρήστου Θανόπουλου

Στην Πινακοθήκη Κυκλάδων, άνοιξε τις πύλες της στις 8 Αυγούστου 2021, η έκθεση «Από τις φλόγες του Αγώνα, Αθήνα – Ερμούπολη, η αναγέννηση της Ελλάδας». Ύστερα από επίμονες προσπάθειες του Δημάρχου Σύρου – Ερμούπολης κ. Νίκου Λειβαδάρα, της Αντιδημάρχου Πολιτισμού κ. Αλίκης Λεονταρίτη και την άριστη συνεργασία του κ. Κωνσταντίνου Τασούλα, Προέδρου της Βουλής των Ελλήνων, διοργανώθηκε η πολύ αξιόλογη έκθεση, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για την επέτειο των 200 ετών από την έναρξη της Εθνικής Επανάστασης του 1821.

Τα εικαστικά έργα, ελαιογραφίες, υδατογραφίες, χαρακτηριστικά, του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα, Ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών, προέρχονται από τη Συλλογή Έργων Τέχνης της Βουλής των Ελλήνων και από την ιδιωτική φιλελληνική Συλλογή Μιχάλη και Δήμητρας Βαρκαράκη. Την επιμέλεια της έκθεσης είχε ο Δρ. Θοδωρής Κουτσογιάννης, Έφορος της Συλλογής Έργων Τέχνης της Βουλής των Ελλήνων. Σταθερός συμπαραστάτης των πολιτιστικών δρώμενων της Σύρου είναι τα τελευταία χρόνια ο Συριανός Κώστας Βασιλάκης, στέλεχος της Βουλής των

Ελλήνων. Οι δύο φωτογραφικές συνθέσεις που αφορούν την Ερμούπολη, είναι έργα του Δημήτρη Βαμβακούση. Οι παραδοσιακές ενδυμασίες προέρχονται από τη συλλογή του Λυκείου Ελληνίδων Σύρου. Οι συνεργάτες της Πινακοθήκης Κυκλάδων, με επικεφαλής τον κ. Γιώργο Αλτουβά, πέτυχαν για μια φορά ακόμη την άψογη παρουσίαση των έργων.

Η Ερμούπολη είναι η μοναδική ελληνική πόλη που φιλοξενεί αυθεντικά έργα της Βουλής των Ελλήνων, και αυτά τα έργα για πρώτη φορά εκτίθενται εκτός Βουλής.

Για να επιτευχθεί η Ανάσταση του Γένους προηγήθηκε ο μακρύς δύσκολος Αγώνας του 1821, από τις φλόγες του οποίου ξεπήδησε το ελεύθερο νεοελληνικό κράτος. Πρωτεύουσα του ορίστηκε η Αθήνα, η κατεξοχήν μητρόπολη της αρχαίας Ελλάδος. Η Ερμούπολη θα αναδειχθεί με τη σειρά της νεοκλασική πρωτεύουσα του νησιωτικού Ελληνισμού. Οι φλόγες του Αγώνα του 1821 δημιούργησαν έμμεσα τη νεοκλασική Ερμούπολη, οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο της Ελλάδος, σε όλο τον 19^ο αιώνα.

Η έκθεση ξετυλίγεται σε έξι ενότητες. Στην πρώτη ενότητα παρουσιάζεται το όραμα της Παλιγγενεσίας, ο πόθος του Ελληνισμού για την ελευθερία και την αναγέννηση του έθνους. Στη δεύτερη ενότητα απεικονίζεται ο νησιωτικός Ελληνισμός προεπαναστατικά. Στην τρίτη ενότητα παρουσιάζεται Η Αθήνα της κλασικής κληρονομιάς, με μνημειακές απόψεις της πόλης και των αρχαιοτήτων της. Στην τέταρτη ενότητα οπτικοποιείται Η νεοκλασική Αθήνα, όπως την οραματίστηκαν οι αρχιτέκτονες του Νεοκλασικισμού και όπως τελικά αποδόθηκε σε μνημειακά κτίρια, όπως η Βουλή των Ελλήνων. Στην πέμπτη ενότητα παρουσιάζεται η νεοκλασική Ερμούπολη, με φωτογραφικές αναπαραγωγές των εμβληματικών αρχιτεκτονικών μνημείων και γλυπτών της. Η έκθεση κλείνει με την έκτη ενότητα, Η Νέα Ελλάδα και εικόνες των απελευθερωμένων Νεοελλήνων στην καθημερινή τους ζωή, σε σχέση με το ιστορικό τους περιβάλλον.

Ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός υπήρξε μήτρα και πρότυπο του ευρωπαϊκού κλασικού πολιτισμού, ήδη από την Αναγέννηση (15^{ος} αιώνας). Υπήρξε το υπόβαθρο πάνω στο οποίο στηρίχτηκαν τα ιστορικά δικαιώματα του ελληνικού έθνους για την αποτίναξη του τουρκικού ζυγού, αλλά και τροφοδότησε και αναζωογόνησε την απελευθερωμένη Ελλάδα, μέσω του Νεοκλασικισμού. Οι αθηναϊκές αρχαιότητες θα καταστούν σημείο αναφοράς για τον Φιλελληνισμό, το Ρομαντισμό και τον Νεοκλασικισμό του 19^{ου} αιώνα.

Η πρώτη ενότητα ξεκινάει με τμήμα της Χάρτας του Ρήγα Φεραίου, χαλκογραφία, (Βιέννη 1797). Στη δεύτερη ενότητα ξεχωρίζει η άποψη του λιμανιού της Σύρας, επιζωγραφισμένη χαλκογραφία του Choiseul – Gouffier, από την έκδοση Voyage pittoresque de la Grèce (Παρίσι 1782). Γραφικό τοπίο της Κω, υδατογραφία σε χαρτί του William Page. Στην τρίτη ενότητα ξεχωρίζει Η άποψη της Αθήνας από τον Ιλισσό, σε ελαιογραφία του Johann Carl Neumann (1857) και Άποψη του Θησείου με την Ακρόπολη στο βάθος, υδατογραφία του

Vincenzo Lanza. Απόψεις της Ακρόπολης σε υδατογραφίες των: Αγγέλου Γιαλλινά και Σπυρίδωνα Προσαλέντη, Ο Πύργος των Ανέμων, χαλκογραφία του Andrea Gasparini. Από την τέταρτη ενότητα προκαλεί εντύπωση Η φανταστική ανάπλαση της αρχαίας Αθήνας, υδατογραφία του Louis – Francois Cassas (1806), Το Πανόραμα της Αθήνας, λιθογραφία του August Ferdinand Stademann. Στην πέμπτη ενότητα συναρπάζουν οι φωτογραφίες της νεοκλασικής Ερμούπολης του Δημήτρη Βαμβακούση. Στην έκτη ενότητα της νέας Ελλάδας, υπάρχουν έργα: Κωνσταντίνου Βολανάκη Ψαράδες κοντά σε νησί, ελαιογραφία (1875), Αγγέλου Γιαλλινά, Νικολάου Ξυδιά – Τυπάλδου, κ.α.

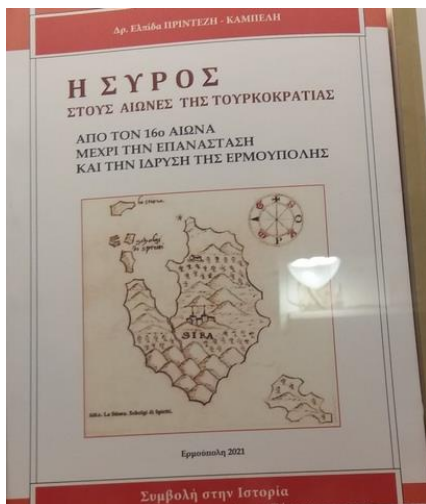
Συγχαρητήρια σε όλους τους συντελεστές της επετειακής έκθεσης, που τιμά την Ερμούπολη και δεν πρέπει να χάσει κανείς.

Βιβλιογραφία:

- Κατάλογος της Έκθεσης: Από τις φλόγες του Αγώνα, Αθήνα – Ερμούπολη, η αναγέννηση της Ελλάδας, Βουλή των Ελλήνων, Αθήνα 2021.

Παρουσίαση του βιβλίου της κ. Ελπίδας Πρίντεζη – Καμπέλη:
«Η Σύρος στους αιώνες της Τουρκοκρατίας»
και η ανακαίνιση των τοιχογραφιών του Ναού του Αγ. Γεωργίου,
στην Άνω Σύρο

Ο καθηγητής του Ε.Μ.Π. κ. Ιωσήφ Στεφάνου και η Αντιδήμαρχος Πολιτισμού κ. Αλίκη Λεονταρίτη προλόγισαν το εξαιρετικό βιβλίο της κ. Ελπίδας Πρίντεζη – Καμπέλη, στο Ποιμαντικό Κέντρο «Αγ. Παύλος» της Ποσειδωνίας, το Σάββατο 21 Αυγούστου 2021.

Ο κ. Ι. Στεφάνου, ο οποίος συμμετείχε στην επίβλεψη της μακροχρόνιας αποκατάστασης του Ναού Αγ. Γεωργίου, στιγματίζει τον πλημμελή τρόπο εργασίας του αναδόχου (αφαίρεση στέγης και αρμολόγησης για μεγάλο χρονικό διάστημα, πλημμύρα που ξεκίνησε από το ιερό και πότισε υγρασία, όλος ο ναός, λάθος κατασκευή κουφωμάτων, κ.λπ.). Οι θαυμάσια συντηρημένες τοιχογραφίες έχουν αλλοιωθεί σε πολλά σημεία λόγω υγρασίας που ξέβρασαν οι τοίχοι. Οι υπεύθυνοι του ΥΠΠΟ δεν έχουν παραδεχτεί τα σφάλματα που έγιναν. Έδωσαν άδεια για να επισκευαστούν οι τοιχογραφίες, απαιτείται όμως το ποσόν των 60.000 ευρώ, το οποίο θα μπορούσε να βρεθεί μέσω ΕΣΠΑ – Περιφέρειας Ν. Αιγαίου ή μέσω κάποιου χορηγού. Απ' ευθείας αναθέσεις γίνονται μέχρι του ποσού των 30.000 ευρώ. Θα χρησιμοποιηθεί πάλι πορσελάνη Σαντορίνης και οι ίδιοι συντηρητές – ζωγράφοι. Θα αποκαταστήσουν τις τοιχογραφίες.

Παρουσίαση του βιβλίου της Ρόζας Φρέρη, «Ντελλαγκράτσια – Ποσειδωνία, Ακούγοντας τον τόπο μου»

Κείμενο-φωτογραφίες: Χρήστου Θανόπουλου

Την Τρίτη 17 Αυγούστου 2021 στον μαγευτικό κήπο της Έπαυλης Τσιροπινά (πρώην Δημαρχείο Ποσειδωνίας), έγινε η παρουσίαση του βιβλίου της Ρόζας Φρέρη «Ντελλαγκράτσια – Ποσειδωνία, Ακούγοντας τον τόπο μου» των εκδόσεων «Εν Σύρῳ, Σελεφάϊς» (σελίδες 271), παρουσία ακροατηρίου 215 ατόμων.

Το βιβλίο προλόγισε η ιστορικός κ. Μαρία – Θηρεσία Δαλεζίου, η οποία είχε και την επιμέλεια της έκδοσης. Συντονίστρια ήταν η κ. Ειρήνη Δράκου. Αποσπάσματα από το βιβλίο διάβασαν η λογοτέχνης κ. Λουκρητία Δούναβη και η ηθοποιός κ. Νένα Μεντή. Τον λόγο έλαβαν επίσης ο ομότιμος Καθηγητής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, κ. Χρήστος Λούκος και ο κ. Αλέξης Αθανασίου, χωρικός Αντιδήμαρχος της προηγούμενης αυτοδιοικητικής αρχής. Τελευταία μίλησε η συγγραφέας κ. Ρόζα Φρέρη, η οποία υπηρέτησε επί 38 έτη στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση του Νομού Κυκλάδων, ως μετεκπαιδευμένη νηπιαγωγός και επί 5 έτη υπεύθυνη Πολιτιστικών του νομού. Σήμερα είναι συνταξιούχος και ασχολείται με τη λαογραφία. Τα τραγούδια της κ. Ελπίδας Γαδ διάνθισαν την εκδήλωση.

Το βιβλίο είναι ο καρπός πολύχρονης συστηματικής προσπάθειας καταγραφής λαογραφικών στοιχείων της περιοχής, πληροφορίες που αφορούν τον τρόπο ζωής, τα αρχοντικά και την ιστορία τους. Το βιβλίο έχει την εξής δομή. Μετά τον πρόλογο του Δημάρχου κ. Νίκου Λειβαδάρα, γίνεται αναφορά στην ιστορία της Σύρου και της Ποσειδωνίας (από τον 19^ο αιώνα). Ακολουθεί η περιγραφή της ζωής των κατοίκων της Ποσειδωνίας, που αφορά κυρίως τους πρώτους οικιστές (χωρικούς), την κατοικία τους, τις ασχολίες, τις μέρες γιορτής, τα χοιροσφάγια, την εκπαίδευση, τη θρησκευτική ζωή και τέλος τους παραθεριστές. Δύο κεφάλαια πραγματεύονται: Των πολέμων τα δεινά (Μικρασιατική Καταστροφή, Κατοχή) και τα Αρχοντικά και άλλα διατηρητέα κτίσματα. Τέλος, υπάρχουν τα παραρτήματα με παράθεση αρχειακού υλικού. Παρεμβάλλονται αφηγήσεις ζωής, κυρίως υπερηλίκων, από τους οποίους κάποιοι έχουν φύγει πλέον από τη ζωή. Η κ. Ρόζα Φρέρη προσπαθεί να διασώσει τις μνήμες, την ιστορία, τις παραδόσεις του τόπου, πριν αυτά χαθούν, μαζί με αυτούς που φεύγουν από κοντά μας.

Η κ. Μαρία – Θηρεσία Δαλεζίου περιέγραψε τα κεφάλαια και υποκεφάλαια του βιβλίου. «...Το κείμενο είναι πλαισιωμένο από φωτογραφίες, κάποιες καλλιτεχνικές, κάποιες περιγραφικές της εποχής ... Η Ρόζα Φρέρη πήρε 93 συνολικά συνεντεύξεις, καταγεγραμμένες στη συριανή ντοπιολαλιά, την οποία οι νεότερες γενιές σύντομα δεν θα κατανοούν. Κάποιες μαρτυρίες είναι χειμαρρώδεις.

Κάποιες έχουν ύφος λογοτεχνικό, σχεδόν ποιητικό ... Αναλύονται οι σχέσεις χωρικών – παραθεριστών, οι οποίες είναι ως επί το πλείστον αρμονικές. Οι σχέσεις των ανθρώπων με το φυσικό τοπίο, τα αγαθά του, με το δομημένο τοπίο ... Μαθαίνουμε να ξεχνάμε. Πρέπει να ακούμε τη μνήμη των άλλων, για να είμαστε σε θέση να ακούσουμε τη δική μας μνήμη (Λουϊζίνι) ...»

Ο κ. Χρήστος Λούκος, ο οποίος με ομάδα μεταπτυχιακών φοιτητών του Πανεπιστημίου Κρήτης και άλλων ιδρυμάτων έχει ταξινομήσει και μελετήσει τα διασωθέντα αρχεία κοινοτήτων της Σύρου (Βάρης, Μάννα, Ποσειδωνίας, κ.α.) ανέφερε: «... Η κ. Φρέρη χρησιμοποιεί τις προφορικές μαρτυρίες ανθρώπων, πράγμα που εμείς οι ιστορικοί αποφεύγουμε ... Οι χωρικοί και οι πλούσιοι παραθεριστές ανήκουν σε διαφορετικές κοινωνικές ομάδες, υπάρχει πολυμορφία, σχέσεων ... Η ιστορία των αρχοντικών έχει βασιστεί στις συνεντεύξεις απογόνων των αρχικών ιδιοκτητών ...»

Ο κ. Αλέξης Αθανασίου σχολίασε ότι: «... Το υλικό των συνεντεύξεων είναι πολύτιμη πρωτογενής πληροφορία, η οποία καταγράφηκε, διαφορετικά θα είχε χαθεί ... Οι φωτογραφίες επίσης είναι πηγή άφθονων πρωτογενών πληροφοριών. Η φωτογραφία είναι φορέας της ιστορίας τού σήμερα. Ο Μάνος Ελευθερίου έλεγε: «Κάθε μέρα τραβάτε φωτογραφίες» ... Οι αναρτήσεις στα κοινωνικά δίκτυα να μην έχουν selfies, αλλά παλιές φωτογραφίες, για να διασώζεται η ιστορία του τόπου μας ... Ο Μπάμπης Κουλούρας έχει καταγράψει (βιντεοσκοπήσει) πολλές ώρες γεγονότων ...»

Η κ. Ρόζα Φρέρη, ευχαρίστησε τους ομιλητές και τους ακροατές. Απηύθυνε θερμές ευχαριστίες στους κυρίους Λειβαδάρα και Αθανασίου, που την παρότρυναν να γράψει το βιβλίο, για να διασωθεί η ιστορία της Ποσειδωνίας. «... Ήταν ένα όμορφο ταξίδι, γεμάτο πόνο, αγάπη, συμπόνια ... Ο Δήμος Σύρου – Ερμούπολης διέθεσε το κεφάλαιο για την έκδοση του βιβλίου σε 1.000 αντίτυπα. Τα 500 θα διατεθούν από τον Δήμο και τα υπόλοιπα 500 θα διατεθούν από τις εκδόσεις Εν Σύρω, Σελεφάϊς ...»

Τον επίλογο της βραδιάς έγραψε η κ. Ελπίδα Γαδ, με ένα τραγούδι. Ακολούθησαν παραδοσιακά κεράσματα. Ανάμεσα στο πολυπληθές ακροατήριο παρέστησαν ο Δήμαρχος κ. Νίκος Λειβαδάρας, η Αντιδήμαρχος Πολιτισμού κ. Αλίκη Λεονταρίτη, ο κ. Θάνος Θραψιάδης, η κ. Ευαγγελινή Γλυνού και ο κ. Βαμβακόπουλος, ο κ. Χαράλαμπος Μπαρουτάκης, η κ. Νινέττα Κοντογεώργη, η κ. Ντίνα Συκουτρή – Ανδρειωμένου, ο κ. Χρήστος Θανόπουλος.

Πρόκειται για ένα μοναδικό βιβλίο, που συστήνουμε ανεπιφύλακτα σε όλους να το διαβάσουν. Εκτός από τα πολύτιμα λαογραφικά στοιχεία, παρατίθεται και η ιστορία όλων των θαυμάσιων αρχοντικών (Ψιακή, Ποτού, Γεωργιάδη–Κουλούρη, Λαδόπουλου–Ηπιώτη, Φουστάνου, Καμπάνη, Ασημομύτη, Αράγκη, Βαλμά, Τσιροπινά, κ.α.), της Λέσχης Ποσειδωνίας (ιδρυθείσας το 1922) και του Ξενοδοχείου Φετουρή. Υπέροχες, οι παλιές κυρίως, φωτογραφίες που κοσμούν την έκδοση.

«... Το σπίτι μας στην αρχή ήτανε σαν όλα τα σπίτια του χωριού, μια κάμαρα, μια κουζίνα και μια μεγάλη σάλα για τις βαφτίσεις, αργότερα ο μπαμπάς μου ήκαμε μια κάμαρα ακόμα και ημεγάλωσε τη κουζίνα για να χωρούμε να τρώμε όλοι μαζί. Στη κουζίνα ήτανε το τζάκι και ο φούρνος, από τα ξύλα γινότανε όλα μες στη μούτζα κι ήπρεπε να ασπρίζουμε κάθε Σάββατο (κοντά στο φούρνο και το τζάκι). Για να πλύνουμε ηπηαίναμε στη στέρνα στον μπαξέ. Εκεί είχε ένα μεγάλο κιούπι που ήριχνε αποβραδής η μάνα μου τη στάχτη για να γίνει η αλουσιά (αλυσίδα), το πρωί ησαπούνιζε τα ρούχα με πράσινο σαπούνι και τ' άφηνε να φουσκώσουν. Πιο αργά ηπήαινε να τα τρίψει στις πλύστρες της στέρνας. Μας έστερνε να κουβαλήσουμε νερό απ' το πηγάδι ή απ' το σχολείο στο δρόμο και το πιο πολύ το χύναμε κι όλο φώναζε η καημένη η μάνα μου: «Ελάτε, βρε παιδιά, πού είσαστε, πότε θα 'ρχεστε;»

(Μαρτυρία κυρίας Αντωνέπας Ι. Ρηγούτσου)

Παναγία Επισκοπιανή

Πρόκειται για πανέμορφο παλιό βυζαντινό ναό, ίσως του 5^{ου} αιώνα, ενδιαφέρουσας αρχιτεκτονικής, κτισμένος δίπλα στο ερειπωμένο πλέον καθολικό επισκοπείο, στο Πισκοπιό.

Στο καθολικό ξωκλήσι, γίνεται θεία λειτουργία συνήθως τα Σάββατα και πανηγυρίζει το απόγευμα της 15^{ης} Αυγούστου, ώρα 19.00, οπότε μπορεί κανείς να το βρει ανοικτό και να το θαυμάσει.

Πισκοπειό: Δύο Ναοί.

Παναγία και Προφήτης Ηλίας

από την κ. Μαρία Ρώτα

Μεγάλο ενδιαφέρον, για τη μελέτη του μικρού ναού της Παναγίας, παρουσιάζουν δυο θραύσματα μαρμάρινων πλακών. Είναι θραύσματα βυζαντινών θωρακίων που.... ίσως διακοσμούσαν τον εσωτερικό χώρο... ίσως το τέμπλο του ναού; Παρόμοια θωράκια υπάρχουν και άλλους ναούς των Κυκλάδων.

Το κέντρο της μαρμάρινης πλάκας στολίζει ένας δωδεκάφυλλος ρόδακας με διαφορετικά φύλλα, δύο σταυροί και ίσως και δυο πυροστρόβιλα...

Εικόνες του Ναού: -Στο ναΐδριο της Παναγίας είναι η εικόνα του Αγίου Ρόκκου. Ήταν ο προστάτης των ανθρώπων από την ασθένεια της πανώλης μαζί με τον Άγιο Σεβαστιανό. Υπάρχει εικόνα του Αγίου με την πληγή στο πόδι από την ασθένεια της πανώλης και τον πιστό του σκύλο στο πλάι του.

-Εκτός από την εικόνα του Αγίου Ρόκκου, υπάρχει και πίνακας με το πορτραίτο του Αγίου Καρόλου, επισκόπου Μεδιολάνων (1538-1584). Παριστάνεται στον πίνακα με τον ερυθρό μανδύα του Καρδινάλιου.

-Στον μεγάλο πίνακα του κεντρικού ναού υπάρχει η εικόνα της Μετάστασης της Παρθένου στους ουρανούς με λευκή εσθήτα και γαλάζιο μανδύα. Περιβάλλεται από πολλούς αγγέλους. Έχει φωτοστέφανο στο μέτωπο και σταυρωμένους τους βραχίονες στο στήθος (είναι απομίμηση του Ισπανού ζωγράφου Μουρίλλο).

-Εξίσου εντυπωσιακή και απαστράπτουσα από τους ζωηρούς χρωματισμούς είναι η φορητή εικόνα της Μετάστασης της Θεοτόκου στους ουρανούς, έργο του Ιταλού ζωγράφου Ιωσήφ Τανι. Πολλοί θρησκευτικοί πίνακες στο νησί μας έχουν την υπογραφή του. Φωτίζεται από τη λάμψη του ουρανού η Παρθένος. Γύρω από τον κενό τάφο είναι συγκεντρωμένοι οι Απόστολοι και υμνούν την αγία Μετάσταση.

Ο μικρός ναός της Παναγίας του Πισκοπειού μετά το θανατικό του 1728 συνέχισε να λειτουργείται και ιδιαίτερα από τον εκάστοτε Επίσκοπο που έκανε τις διακοπές του στο "Παλάτι" δηλαδή στο επισκοπικό θέρετρο. Στα μάτια των απλών χωρικών έμοιαζε με ανάκτορο.

Υπήρχαν αγροί και αμπελώνες που δώρησαν στην Επισκοπή οι Δούκες της Νάξου στους οποίους περιήλθε η Σύρος μετά την κατάλυση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας από τους Σταυροφόρους το 1204.

Ο Ιδρυτής του πρώτου Δουκάτου της Νάξου ήταν ο Μάρκος Σανούδος (1207-1227). Σε δύο από τα παλαιότερα έγγραφα του νησιού, τα οποία διασώθηκαν μετά την πυρπόληση του νησιού από τον Καπουδάν Πασά τον Οκτώβριο του 1617 γίνεται λόγος για την κτηματική περιουσία της Επισκοπής στο Πισκοπειό.

Το παλάτι του Επισκόπου φρόντισε να το διατηρήσει ο επίσκοπος Αυγουστίνος Γιζόλφου γύρω στον 17ο αιώνα. Ο Α. Δρακάκης γράφει ότι ο υδάτινος πλούτος της περιοχής οφείλεται κατά τους υδρολόγους, στα νερά που συγκεντρώνει στο υπέδαφος του το θαυμάσιο βουνό που καλύπτει με την ευλογία του την περιοχή. Ο Α. Δρακάκης, ιδιαίτερα είχε ασχοληθεί και είχε γράψει την μεγάλη του επιθυμία να διασωθεί το "Παλάτι του Επισκόπου" που ενσωματώνει τόσες μνήμες από την παλιά ιστορία του νησιού μας. Βέβαια η δαπάνη της επισκευής του είναι μεγάλη. Ας ελπίσουμε ότι κάποτε...ίσως το Παλάτι κατορθώσει να ξαναβρεί την παλιά του αίγλη.

Προφήτης Ηλίας

Στον κεντρικό λόφο του χωριού του Πισκοπιού, δεσπόζει ο κατάλευκος Ιερός Ναός του Προφήτη Ηλία του Θεσβίτου.

Ο Δομίνικος Μαρέγκο καταγράφει στον κατάλογο των Συριανών ναών και εξωκλησιών το 1631, τρία επί πλέον εξωκλήσια στο Πισκοπειό: Είναι δυο αφιερωμένα στον Άγιο Γεώργιο. Το ένα ανήκε στη οικογένεια DE CROSE (σημερινό Δακρότση) και ένα δεύτερο που έφερε το όνομα του αρχάγγελου Μιχαήλ. Σε άλλους καταλόγους (του επισκόπου DE STEFANI) έχει γραφτεί η ύπαρξη του ναϊδρίου, (της μικρής εκκλησίας) του Προφήτη Ηλία.

Επί των ερειπίων του μικρού αυτού ναϊδρίου ανοικοδόμησαν οι πρώτοι Ερμουπολίτες τον σημερινό ναό του Προφήτη Ηλία, από τους πρώτους ορθόδοξους ναούς που χτίστηκαν στη Συριανή ύπαιθρο. Σε μια υπέρθυρη μαρμάρινη επιγραφή, που βρίσκεται στη δυτική κύρια πύλη, πάνω από τον Πρόναο έχουν γραφτεί:

"Ο ναός αυτός, Ηλίου του Προφήτου, εκ θεμελίων λαμπρός ανεκαινίσθη ευσεβή προθυμία και δαπάνη Νικολάου Μεταξά εκ κώμης Γούρας της κλεινής Θεσσαλίας, εις μνημόσυνος ψυχής και σωτηρίας της τε αυτού συζύγου τε και τέκνων. Εγκαινιάσθη δε υπό του Σεβαστού νυν Ποιμενάρχου Σύρου τε και Κυκλάδων Δανιήλ κλεινής Πατρίδος Χίου εν μηνί Ιουλίου του Α.Ω.Δ.Ε (1845) έτους."

Όπως προκύπτει από την περιγραφή, ο πρώτος μικρός Ναός, για να βρίσκεται σε κατάσταση κατεδάφισης, σημαίνει ότι θα είχε κτισθεί στα τέλη του 17ου αιώνα, με αρχές του 18ου αιώνα.

Η θέα είναι ιδιαίτερα γοητευτική, στα παλιά χρόνια θα 'ταν ακόμα ωραιότερη γιατί ο απέναντι λόφος θα ήταν ασφαλώς κατάφυτος από άγρια βλάστηση.

Από τα τέλη της δεκαετίας του 1820, οι νεοεγκατεστημένοι στη Σύρο πρόσφυγες, κυρίως οι Χιώτες, πριν ακόμα κτίσουν τις επιβλητικές οικίες τους.... κοσμούν την Ερμούπολη, αναζήτησαν κάποιους χώρους για τις θερινές τους διακοπές.

Στο Επισκοπεϊό βρισκόταν η θερινή κατοικία του καθολικού Επισκόπου και εκεί βρισκόταν και μεγάλο μέρος των κτημάτων. Έτσι αγόρασαν μικρά αγροτεμάχια στην αρχή και λίγο αργότερα τα συνένωσαν και έκτισαν τις μεγάλες επαύλεις, όπως των Μαυροκορδάτων, Δαμαλά, Κρίνου, Ρεθύμνη, Κουλουκουντή, Μεταξά κ.α. Ο Νικόλαος Μεταξάς θέλησε στην κορυφή του ιδιόκτητου λόφου του να χτιστεί ο Ναός του Προφήτη Ηλία. Το 1845 ο Ναός εγκαινιάστηκε και τότε ο Μεταξάς τον δώρισε στη Μητρόπολη Σύρου, μαζί με κτήματα γύρω από τον Ναό όπου με χορηγίες των οικογενειών Πρωΐου και Κρίνου δημιουργήθηκαν τα πανύψηλα καλλιμάρμαρα κωδωνοστάσια. Χρηματοδοτήθηκαν ακόμη από τον Αθανάσιο και Αργυρή Κρίνου η κατασκευή κελιών και βοηθητικών χώρων του Ναού, όπως και ενός σχολείου. Εντυπωσιακή είναι επίσης η δενδροφύτευση γύρω από τον Ναό που στέγασε τους βοηθητικούς χώρους.

Έως σήμερα ο Ναός έχει μια καταπράσινη εξωτερική μορφή. Η Αργυρή Κρίνου πρωτοστάτησε σε χορηγίες και συλλογές χρημάτων για τον καλλωπισμό του Ναού. Προσέφερε τα πάντα μέχρι τον θάνατό της.

Σπουδαία έως σήμερα είναι η κατασκευή του νέου μαρμάρινου τέμπλου, στο εσωτερικό του Ναού, με την υπέροχη αγιογράφιση από τον διεθνούς φήμης ζωγράφο Νέστορα Βαρβέρη.

Η εικόνα εντυπωσιάζει τον κάθε χριστιανό που επισκέπεται το εσωτερικό του Ναού του Προφήτη Ηλία.

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Επισκοπεϊού Σύρου, με ιδιαίτερη δραστηριότητα φροντίζει τον ιερό ναό της Παναγίας (και να είναι σε άριστη κατάσταση και να γνωρίζουν οι πιστοί την ιστορία του). Είναι ένας Σύλλογος προβολής του Επισκοπεϊού με πολιτιστικές δραστηριότητες. Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στον Σύλλογο, στις κυρίες και στους κυρίους: Ελευθερία Δημάκη, Αντώνης Παλαιολόγος, Άννα Βαρθαλίτου, Μαρία Βουτσίνου, Γιώργος Καψάσκης.

Δ' ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΥΚΛΑΔΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΥΚΛΑΔΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η αεικίνητη και πανάξια έφορος του Συνδέσμου Συριανών κ. Ντίνα Συκουτρή – Ανδρειωμένου ήταν εν πλήρη δράσει το καλοκαίρι στην οικογενειακή επιχείρηση παραγωγής λουκουμιών.

Στο Δ' Διεθνές Κυκλαδολογικό Συνέδριο, «Κυκλάδες, Αειφορία, Πολιτισμός», που διοργανώθηκε από την Εταιρεία Κυκλαδικών Μελετών και έλαβε χώρα στην Τήνο (22-26 Σεπτεμβρίου 2021), παρουσία 200 συνέδρων από 10 χώρες, η κ. Συκουτρή παρουσίασε το ιστορικό κανδήλας – τάματος στον Ι. Ν. Ευαγγελιστριάς Τήνου και αναφέρθηκε στη βράβευση του Συνδέσμου Συριανών από την Ακαδημία Αθηνών το 2020.

«Αντώνης Ξαγοράρης, ο ναυτικός και μοντελίστας»

Κείμενο, φωτογραφίες: Χρήστου Θανόπουλου

Ο Αντώνης Ξαγοράρης είναι γνωστός στο ευρύ κοινό από τις εκθέσεις των μοντέλων πλοίων που κατά καιρούς παρουσιάζει. Η τελευταία του έκθεση έλαβε χώρα στο θέατρο «Ευανθία Καΐρη», στα Λαζαρέττα, τον Ιούλιο του 2021.

Γεννήθηκε το 1944 στην Πηγάδα (κοντά στο Βροντάδο). Πατέρας του ήταν ο Ιωάννης Ξαγοράρης και μητέρα του η Θωμαΐς (Τομαζίνα) το γένος Κοφάκη. Η οικογένεια Ξαγοράρη κατάγεται από τη Σαντορίνη. Πολύ νέος εργάστηκε στο Νεώριο ως караβομαραγκός, την εποχή που ανήκε στους αδελφούς Ρεθύμνη και έκτιζαν καΐκια για τους Κασιώτες εφοπλιστές. Ήταν περίπου 20 χρονών όταν μάρκαρε και εργάστηκε ως λοστρόμος για 10 χρόνια στα γκαζάδικα (τάνκερ). Επέστρεψε στη Σύρο και δούλεψε στα ρυμουλκά των Ναυπηγείων, τον «Κέρβερο» και δύο άλλα, για 20 χρόνια. Ο «Κέρβερος» είχε μία πανίσχυρη μηχανή 1.350 ίππων. Ο Α. Ξαγοράρης παρέλαβε στο Άμστερνταμ το ρυμουλκό και το έφερε στη Σύρο. Σε ηλικία 48 ετών βγήκε στη σύνταξη. Διατηρούσε με τη σύζυγο του, Κωνσταντίνα Ζαράνη, κατάστημα ψιλικών στο Βροντάδο. Έκαναν τρία κορίτσια, τη Μαρία, τη Θωμαΐδα (Ζήνα) και την Ιωάννα. Δυστυχώς μόνο η τελευταία είναι εν ζωή, έχει όμως τη χαρά να καμαρώνει έξι εγγόνια και τρία δισέγγονα.

Όταν σταμάτησε να εργάζεται αποφάσισε να γεμίζει δημιουργικά το χρόνο του, κατασκευάζοντας ξύλινα μοντέλα πλοίων, αφού πρώτα είχε μελετήσει μία ή περισσότερες φωτογραφίες τους από κάποιο βιβλίο, όπως το βιβλίο του Γ. Φουστάνου, που πραγματεύεται τα παλιά ελληνικά εμπορικά και επιβατηγά πλοία. Ξεκίνησε αρχικά με την κατασκευή δύο καϊκιών και ενός πλοίου. Τώρα έχει πλέον κατασκευάσει πάνω από 120 μοντέλα πλοίων. Συνήθως η κατασκευή ενός μοντέλου χρειάζεται 2-3 μήνες. Χρησιμοποιεί ως εργαστήριο τον 1^ο όροφο της οικίας του. Η έκθεση των μοντέλων βρίσκεται στο ισόγειο. Έχει πωλήσει ή χαρίσει αρκετά μοντέλα. Είναι πολύχρωμα και γυαλιστερά, προσεγμένα και στις τελευταίες λεπτομέρειες τους. Περιλαμβάνουν αρχαίες τριήρεις και πεντηκόντορο, παλιά επιβατηγά, όπως: «Κανάρης», «Δέσποινα», «Ναϊάς», «Νάξος», πλοίο Liberty, καναδικό Liberty, motorship, τάνκερ, πλοίο μεταφοράς φυσικού αερίου, δύο πλοία σε δεξαμενές του Νεωρίου, φορτηγά με κοντέϊνερ, ρυμουλκά πλοία όπως το παλιό πλοίο «Φοίνιξ», το κόκκινο πλοίο πόντισης υποβρυχίων αγωγών «Αριάδνη», τη θαλαμηγό «Χριστίνα» του Αριστοτέλη Ωνάση και την υπερσύγχρονη θαλαμηγό «007», (που επισκέφθηκε τον Αύγουστο 2021 την Ερμούπολη). Άκρως εντυπωσιακό είναι το μοντέλο του μεγάλου τετρακάταρτου ιστιοφόρου «Γεράκι της Μάλτας», (που ενοικιάζεται προς 1.400.000 ευρώ τον μήνα) και το παρουσίασε στην πρόσφατη έκθεση στα Λαζαρέττα.

Τα απαστράπτοντα μοντέλα είναι πανέμορφα.

Γεια στα χέρια του μάστορα, που τιμάει τη ναυτική παράδοση της Σύρας.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΣΥΡΟΥ «ΠΡΟΣΒΑΣΗ»

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΟΥ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΤΩΝ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Αγαπητή κυρία, αγαπητέ κύριε,

Επικοινωνούμε μαζί σας για να σας ενημερώσουμε για το μέχρι τώρα έργο, του **Συλλόγου Φίλων του Νοσοκομείου Σύρου με την επωνυμία «Πρόσβαση»** που έχει ξεκινήσει τη δράση του σας αρχές του 2016.

Η δράση και ο σκοπός του Συλλόγου Φίλων του Νοσοκομείου επικεντρώνεται στη στήριξη των δομών του νοσοκομείου και πιο συγκεκριμένα στη βοήθεια για βελτίωση σας εικόνας του, του εξοπλισμού του, και γενικότερα στη βελτίωση των συνθηκών που νοσηλεύεται ο πάσχων συνάνθρωπός σας, χωρίς βεβαίως να επιχειρεί να αντικαταστήσει το κράτος. Ο Σύλλογός σας μέχρι τώρα έχει υλοποιήσει τα παρακάτω που το κόστος σας ξεπερνούν τα 55.000 ευρώ.

Δράσεις που αφορούν το 2016

1. Έγινε αλλαγή του πατώματος σας Παθολογικής Κλινικής και επίστρωση με γρανιτοπλακάκι.
2. Έγινε παράλληλα με την αλλαγή πατώματος ολική ανακαίνιση σας Παθολογικής Κλινικής με βάψιμο, συντήρηση των κουφωμάτων, ανανέωση παλιάς επίπλωσης κλπ
3. Προχώρησε στον ελαιοχρωματισμό σας Μονάδας Τεχνητού Νεφρού
4. Προμηθεύτηκε και τοποθέτησε 3 κλιματιστικά σε θαλάμους νοσηλείας ασθενών

Δράσεις που αφορούν το 2017

5. Διέθεσε αρκετούς επιδαπέδιους και επιτραπέζιους ανεμιστήρες
6. Ανανεώνει συνεχώς τον ιματισμό του Νοσοκομείου και κυρίως τα σεντόνια, τα υποσέντονα, σας μαξιλαροθήκες, σας κουβέρτες, σας κουρτίνες του Νοσοκομείου, αλλά και αρκετό από τον ιματισμό του Χειρουργείου.
7. Προμηθεύτηκε και δώρισε στο Νοσοκομείο φορητό υπερηχοτομογράφο ο οποίος προσεγγίζει το κρεβάτι του ασθενούς και η διάγνωση γίνεται (όπου είναι δυνατό) χωρίς περιττές μετακινήσεις του ασθενούς.

8. Προμηθεύτηκε και δώρισε στο Νοσοκομείο, πολυμηχάνημα για σας ανάγκες σας Παθολογικής Κλινικής.

9. Άλλαξε πρόσφατα (Δεκέμβριος 2017 – Ιανουάριος 2018) τα κουφώματα σας Καρδιολογικής Κλινικής και σας Μονάδας Εμφραγμάτων λόγω παλαιότητας (10 παράθυρα και 1 πόρτα).

Δράσεις που αφορούν το 2018

10. Προμηθεύτηκε και δώρισε στο Νοσοκομείο ένα καρότσι επειγόντων συμβάντων, ένα καρότσι νοσηλείας και δύο παιδικά στρωματάκια, όλα για την κάλυψη των αναγκών σας Παιδιατρικής Κλινικής

11. Προμηθεύτηκε και δώρισε δύο σταθερά τηλέφωνα για σας ανάγκες του θυρωρείου.

12. Ολοκληρώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2018 ένα έργο σημαντικό, αυτό σας αλλαγής του φθαρμένου πλαστικού πατώματος και σας επίστρωσης με γρανιτοπλακάκι σας Καρδιολογικής Κλινικής και όλων των διαδρόμων και ιατρείων που δεν είναι επιστρωμένοι στον δεύτερο όροφο.

Δράσεις που αφορούν το 2019

13. Προμήθεια ηλεκτρονικού εξοπλισμού για την ψηφιακή απεικόνιση των ακτινογραφιών

14. Αλλαγή κουφωμάτων (2) νέου οδοντιατρείου

Δράσεις που αφορούν το 2020

15. Αλλάχτηκαν 6 μεγάλα παράθυρα σας θαλάμους νοσηλείας με τα εξωτερικά σας κουφώματα και 3 μικρά παράθυρα μπάνιου στο Μαιευτικό Γυναικολογικό Τμήμα.

16. Επιδιορθώθηκε ιματισμός Χειρουργείου (χειρουργικές μπλούζες πολλαπλών χρήσεων)

17. Ξεκινά (Νοέμβριος 2020) η ανακαίνιση του Χειρουργικού Τμήματος.

Δράσεις που αφορούν το 2021 (μέχρι στιγμής)

18. Προμήθεια 10 ειδικών σετ μασκών οξυγονοθεραπείας θετικής πίεσης για την καλύτερη αντιμετώπιση ασθενών με covid 19.

19. Ολοκληρώθηκε και παραδόθηκε έργο ανακαίνισης σας Χειρουργικής Κλινικής που περιλαμβάνει: αλλαγή ντουλαπών, ντουλαπιών και επίπλων σε όλη την κλινική (θαλάμους και χώρους εργασίας) και αντικατάσταση με νέα έπιπλα, εργασίες συντήρησης, ελαιοχρωματισμό σας κλινικής και τοποθέτηση 9 ψυγείων σε όλους

σας θαλάμους νοσηλείας. Η δωρεά των 9 ψυγείων έγινε προσωπικά από τον Πατέρα Ιωάννη Ρούσσο (Φάδερ Τζων), μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου.

20. Αγοράστηκε για σας ανάγκες του Οφθαλμολογικού Ιατρείου, διαθλασίμετρο – κερατόμετρο.

Για σας φίλους που επιθυμούν να ενισχύσουν το έργο του συλλόγου και προτιμούν κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό αυτό γίνεται στον λογαριασμό με IBAN: **GR 3301 7271 0000 5710 0827 06556** στην τράπεζα Πειραιώς.

Στην περίπτωση αυτή παρακαλούμε σας σας ενημερώσετε για την κατάθεση είτε στο τηλέφωνο σας Προέδρου είτε στου Ταμία που αναγράφονται παρακάτω.

Σας καλούμε να συμμετάσχετε και σας στην προσπάθεια αυτή που αφορά τη στήριξη σας ιδρύματος που όλοι κάποια στιγμή θα χρησιμοποιήσουμε σας υπηρεσίες του, μέσω σας ετήσιας συνδρομής που αντιστοιχεί στα 10 ευρώ, ή και σας εγγραφής και άλλων συγγενικών ή και φιλικών προσώπων του περιβάλλοντός σας.

Σας περιμένουμε όλους στο εγχείρημα αυτό να στηρίξουμε όλοι μαζί το έργο του Νοσοκομείου, που διασφαλίζει το πολυτιμότερο αγαθό σας... την υγεία σας.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε πληροφορία. **Σας ευχαριστούμε.**

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: Κουϊμτζή Νικολοπούλου Ράνια, 6936723104

Αντιπρόεδρος: Εφραιμίδου Μαρία, 6938364290

Γραμματέας: Ξαγοράρη Κυριακή, 6978775850

Ταμίας: Ευκαρπίδης Απόστολος, 6955502916

Μέλος: Πατέρας Ιωάννης Ρούσσος (εκπρόσωπος του Σεβασμιότατου Επισκόπου Καθολικών Σύρου Πατέρα Πέτρου) 6977341525

Μέλος: Πατέρας Αντώνιος Τριανταφύλλου (εκπρόσωπος του Σεβασμιότατου Μητροπολίτη Σύρου κ.κ. Δωρόθεου Β'), 6973443078

Μέλος: Βαρβαρήγου Κυριακή

«Ο Αγώνας Ανεξαρτησίας της Ελλάδος απαρχές, πρωταγωνιστές, σημαντικά γεγονότα»

Κείμενο, φωτογραφίες: Χρήστου Θανόπουλου

Συνέχεια από το προηγούμενο..

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Ο αγώνας των Ελλήνων στη θάλασσα ήταν μια εποποιία. Οι νίκες τους είχαν αποφασιστική σημασία για την Επανάσταση. Τον ελληνικό στόλο αποτελούσαν τα μικρά ευέλικτα μπρίκια, γολέτες και πυρπολικά Ύδρας, Σπετσών και Ψαρών, τα οποία βρίσκονταν σε αντιπαράθεση με τα τεράστια τουρκοαιγυπτιακά δίκροτα ή τρίκροτα πλοία γραμμής (με δύο ή τρεις σειρές πυροβόλων), φρεγάτες, κορβέτες. Το κόστος για ένα υδραϊκό πλοίο ανά μήνα ήταν 10.000 γρόσια. Το πλήρωμα έπαιρνε μηνιαίο μισθό και μερίδιο από τη λεία. Αυτά τα νησιά είχαν υποχρέωση να τροφοδοτούν με ναύτες τον τουρκικό στόλο. Τα ελληνικά πλοία εκτελούσαν εμπόριο και όχι απλές μεταφορές, μεταφέροντας κυρίως σιτηρά από τη Μαύρη Θάλασσα στη Μεσόγειο και ήταν εξοπλισμένα για την αντιμετώπιση των πειρατών. Βρισκόταν υπό ρωσική προστασία και οι Υδραίοι – Σπετσιώτες πρόκριτοι πλούτισαν την εποχή των Ναπολεόντειων Πολέμων, σπάζοντας τον αγγλικό αποκλεισμό και ανεφοδιάζοντας λιμάνια της Μεσογείου. Την εποχή της Επανάστασης οι αποθήκες των προκρίτων σε Ύδρα – Σπέτσες ήταν κατάφορτες από εφόδια κάθε είδους και χρήματα. Το Μάρτιο του 1821 τα πλοία ήταν αραγμένα στο λιμάνι της Ύδρας και τα πληρώματα άεργα. Οι Υδραίοι πρόκριτοι δίσταζαν να εμπλακούν στον Αγώνα. Ο πλοίαρχος Αντώνης Οικονόμου ξεσήκωσε τους πλοιάρχους, τα πληρώματα, το λαό και αναγκάστηκαν οι Υδραίοι πρόκριτοι να προσχωρήσουν στην Επανάσταση (Απρίλιος 1821). Αργότερα ο Οικονόμου καταδιώχθηκε από τους προκρίτους και τελικά δολοφονήθηκε στην Πελοπόννησο. Τα τρία νησιά υποστήριξαν οικονομικά και επιχειρησιακά τον Αγώνα. Ο ελληνικός στόλος κυριάρχησε στο Αιγαίο, διέσωσε Σάμο, Ύδρα, Σπέτσες, περιφρούρησε την επανάσταση στην Πελοπόννησο, τροφοδότησε επανειλημμένα το Μεσολόγγι, κ.α. Θρυλική η δράση των θαλασσομάχων Μιαούλη, Κανάρη, Σαχτούρη, Τομπάζη, Αποστόλη και των πυρπολητών Πιπίνου, Ματρώζου, Θεοχάρη, κ.α.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ

Ο κλεφταρματολός της ανατολικής Στερεάς Ελλάδος Οδυσσέας Ανδρούτσος, ήταν γιός του επίσης κλεφταρματολού Ανδρέα Βερούση ή Ανδρούτσου από τις Λιβανάτες της ανατολικής Λοκρίδας, (συμπολεμιστή του Λάμπρου Κατσώνη), ο οποίος πέθανε μαρτυρικά στην Κωνσταντινούπολη (1797). Ο Οδυσσέας γεννήθηκε στην βενετοκρατούμενη Πρέβεζα και νονά του ήταν η σύζυγος του Λάμπρου Κατσώνη. Ο Οδυσσέας Ανδρούτσος από μικρός κατετάγη στις ενετικές ναυτικές δυνάμεις της Πρέβεζας και μετά την κατάληψη της από τον Αλή Πασά (1798), εντάχθηκε στη στρατιωτική αυλή του. Ο Αλή Πασάς χρησιμοποίησε τον Ανδρούτσο σε διάφορους πολέμους του, κέρδισε την εκτίμηση του και διορίστηκε γενικός αρματολός Δωριδος –

Φωκίδος (δερβέναγας ανατολικής Ρούμελης), την οποία σκόπευε να προσαρτήσει στο ημιαυτόνομο κράτος του. Είχε εντολές να εξοντώσει τους κλέφτες οπλαρχηγούς Δυοβουνιώτη, Διάκο, Πανουργιά, Γκούρα και να υποτάξει τους Τούρκους αγάδες. Απέφευγε να μάχεται τους πρώτους, ενώ κτυπούσε αμείλικτα τους Έλληνες και Τούρκους κοτζαμπάσηδες. Ο Αλή Πασάς τον νύμφευσε με την Ελένη Καρέλη, από τους Καλαρρύτες. Ο Οδυσσέας Ανδρούτσος εξελίχθηκε σε έναν από τους ικανότερους πολέμαρχους. Μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία από τους Πετιμεζαίους (1818). Διέσωσε τον Αθανάσιο Διάκο και άλλους οπλαρχηγούς από την απόφαση του Αλή να τους φονεύσει, πείθοντας τον να τους στρατολογήσει ως αρματολούς. Μύησε τους Διάκο, Γκούρα, Μανίκα και άλλους στη Φιλική Εταιρεία και τους έκανε πρωτοπαλίκαρα στο αρματολίκι του. Ο Ανδρούτσος μετέβη στα Ιωάννινα να ενισχύσει τον Αλή, που πολιορκείτο από τα σουλτανικά στρατεύματα. Όταν όλα είχαν χαθεί, τον εγκατέλειψε μαζί με άλλους 1.500 Έλληνες πολεμιστές. Οι Ανδρούτσος, Καραϊσκάκης και άλλοι οπλαρχηγοί διέφυγαν στα Επτάνησα. Στην Άρτα ο Ανδρούτσος και άλλοι Έλληνες πρότειναν στους Αλβανούς οπλαρχηγούς την από κοινού επανάσταση κατά των Οθωμανών, όμως η προσπάθεια δεν ευοδώθηκε, κυρίως λόγω αντίδρασης ενός από αυτούς, του περίφημου Ομέρ Βρυώνη. Ο Οδυσσέας Ανδρούτσος πήγε την οικογένεια του στους Παξούς και συμμετείχε στο πολεμικό συμβούλιο οπλαρχηγών Ρούμελης – Μοριά για την προετοιμασία της Επανάστασης. Ο Ανδρούτσος και ο Πανουργιάς ανέλαβαν την εξέγερση στη Ρούμελη. Στη συνάντηση Μακρυγιάννη – Ανδρούτσου στην Πάτρα αναφέρθηκε ότι οι Διάκος – Πανουργιάς θα έκαναν εξέγερση στην ανατολική Στερεά και ο Ανδρούτσος στη δυτική (Ξηρόμερο – Ακαρνανία). Παρακινούσε με επιστολή τούς Γαλαξιδιώτες να συμβάλλουν στην Επανάσταση. Η ανατολική Στερεά εξεγέρθηκε. Η δυτική δίσταζε λόγω γειτνίασης με τα Γιάννενα. Στη γέφυρα της Τατάρνας φόνευσε τον τοπικό δερβέναγα και 60 Τούρκους που συνόδευσαν χρηματοποστολή. Ο Χουρσίτ Πασάς που πολιορκούσε τον Αλή, έστειλε ισχυρό εκστρατευτικό σώμα με επικεφαλής τον Ομέρ Βρυώνη, Πασά του Βερατίου, έξοχο στρατηγό και τον Κιοσέ Μεχμέτ, για να καταπνίξει την Επανάσταση.

Ο Αθανάσιος Διάκος, με 200 περίπου άνδρες επιχείρησε να σταματήσει την κάθοδο των Τούρκων στην Αλαμάνα (Απρίλιος 1821), χωρίς βοήθεια από τους Ανδρούτσο και Πανουργιά, με κατάληξη τη μεγαλειώδη θυσία τους. Οι πρόκριτοι της Λιβαδειάς εξέλεξαν στη θέση του Διάκου νέο οπλαρχηγό τον Μπούσγο. Ο Ομέρ Βρυώνης επιχείρησε να προσεταιριστεί τον Ανδρούτσο, υπολογίζοντας στην κοινή θητεία τους στην αυλή του Αλή Πασά και τον καλούσε να συναντηθούν στη Γραβιά. Ο Οδυσσέας διέταξε την εξόντωση των Τούρκων και Αλβανών αιχμαλώτων που ήταν συγκεντρωμένοι στα Σάλωνα (Άμφισσα). Ο ίδιος μαζί με 120 παλληκάρια οχυρώθηκε στο Χάνι της Γραβιάς. Ολιγάριθμοι άνδρες υπό τους Δυοβουνιώτη, Πανουργιά, Κοσμά, Κατσικογιάννη, οχυρώθηκαν στα υψώματα δεξιά και αριστερά της διάβασης, αλλά ήταν οπλισμένοι κυρίως με σφενδόνες και μαχαίρια και γι' αυτό υποχώρησαν κάτω από το βάρος της εχθρικής επίθεσης (8 Μαΐου 1821). Οι επιθέσεις των 8.000 Τουρκαλβανών αποκρούστηκαν και ο Ομέρ Βρυώνης ζήτησε να αποσταλούν πυροβόλα (κανόνια) από τη Λαμία (Ζητούνι). Τα χαράματα είχαν τελειώσει τα πυρομαχικά και ο Ανδρούτσος αποφάσισε προσεκτική έξοδο, για να αποφευχθεί άσκοπη θυσία. Διέφυγαν μέσα από τα σπαρτά. Είχαν μόλις 6 νεκρούς, ενώ οι Τουρκαλβανοί είχαν απώλειες 200 ανδρών και 600 τραυματίες. Ο Ομέρ Βρυώνης μετά τις μάχες της Γραβιάς, Βρυσακίων, Βασιλικών, ματαίωσε τη μετάβαση του στο Μοριά. Έτσι διασώθηκε η Επανάσταση και ανέβηκε το ηθικό των Ελλήνων. Στην επανάσταση είχαν προσχωρήσει εν τω μεταξύ, η δυτική Στερεά και η Εύβοια. Στα χρόνια που ακολούθησαν ο Ανδρούτσος ήταν ο ηγέτης της

Επανάστασης στην ανατολική Στερεά. Όμως καταδιώχθηκε και συνεθλίβη κατά τις εμφύλιες διαμάχες. Ο Ιωάννης Κωλέπτης, προσωπικός εχθρός του, όπως και του Κολοκοτρώνη και άλλων κορυφαίων αρχηγών, ήθελε να τους ταπεινώσει. Οι πρόκριτοι επίσης τους μισούσαν, επειδή ήταν αγαπητοί στο λαό. Μαυροκορδάτος και Κωλέπτης ανάγκασαν τον Ανδρούτσο να τα βρει με τους Τούρκους (τα γνωστά «καπάκια» των κλεφτών). Η κυβέρνηση Κουντουριώτη μετά την φυλάκιση Κολοκοτρώνη (Ιανουάριος 1825), κατηγόρησε τον Ανδρούτσο ότι ήταν σε συνεννόηση με τους Τούρκους. Ο Ανδρούτσος τελικά παραδόθηκε και φυλακίστηκε στην Ακρόπολη. Άνθρωποι του φρούραρχου και πρωτοπαλίκਾਰου του Γκούρα τον γκρέμισαν από τα τείχη, ως προδότη. Η μνήμη του αποκαταστάθηκε αργότερα από το ελληνικό κράτος (1872). Σημαντικότερος πλέον οπλαρχηγός στη Ρούμελη απέμεινε ο Γεώργιος Καραϊσκάκης.

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Το Μεσολόγγι, προπύργιο της Επανάστασης στη δυτική Ελλάδα υπέστη δύο πολιορκίες. Πρώτη πολιορκία (25 Οκτωβρίου – 25 Δεκεμβρίου 1822) από τους Κιουταχή – Ομέρ Βρυώνη. Δεύτερη πολιορκία (15 Απριλίου 1825 – 10 Απριλίου 1826) από τους Κιουταχή, Ιμπραήμ. Μετά την κατάληψη από τους εχθρούς των νησίδων Ντολμά, Κλείσοβα, Βασιλάδι και της πόλης του Αιτωλικού, στάθηκε αδύνατος ο ανεφοδιασμός του Μεσολογγίου από τον Μιαούλη και αποφασίστηκε ηρωική έξοδος. Διεσώθησαν από τους 10.000 Έλληνες μόνο 1.500. Ανάμεσα τους και η «εξοδίτισσα» Ελένη Σταΐκου, της οποίας το χρυσοκέντητο γιλέκο και η φωτογραφία αποτελούν καμάρι του Ιστορικού Μουσείου «Διέξοδος» (οικία του αρχιστρατήγου Θανάση Ραζή – Κότσικα). Η Ελένη Σταΐκου έβγαλε το ένα μάτι της με ένα πιρούνι, για να μην την στείλουν οι Τούρκοι σε χαρέμι ή σκλαβοπάζαρο. Τα δύο ολοκαυτώματα του Χρίστου Καψάλη και του επισκόπου Ρωγών, Ιωσήφ, εντός της πόλης, έγραψαν τον τραγικό επίλογο. Η επανάσταση στη Στερεά φαινόταν ότι έσβηνε, είχε φθάσει όμως η ώρα του Καραϊσκάκη. Η πεισματώδης αντίσταση του Μεσολογγίου και η θρυλική έξοδος είχαν τεράστιο αντίκτυπο στην Ευρώπη, καθώς αναζωπύρωσε το Φιλελληνικό Ρεύμα και ιδιαίτερος σε Γαλλία και Αγγλία.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ

Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης, ο «γιος της καλογριάς», γεννήθηκε στο Μαυρομάτι Καρδίτσας (Άγραφα) ή Σκουληκαριά Άρτας (1782) και πέρασε δύσκολα παιδικά χρόνια. Γονείς του ήταν ο Δημήτρης Καραϊσκάκης ή Ίσκος και η Ζωή Διμισκή. Σε ηλικία 15 ετών έγινε κλέφτης. Έλαβε μέρος στους πολέμους του Αλή Πασά, άλλοτε ως αντίπαλος και άλλοτε ως συμπολεμιστής του. Νυμφεύτηκε την Γκόλφω Καραγιαννοπούλου και έκαναν δύο γιούς και δύο θυγατέρες. Ο Καραϊσκάκης ενάλλασε το ρόλο του κλέφτη και του αρματολού της περιοχής των Αγράφων. Τους πρώτους μήνες του 1821 εξέγειρε την περιοχή της Βόνιτσας, τα Τζουμερκα, το Μακρυνόρος. Ήταν ισχνός, φυματικός, αθυρόστομος με θυμώδη χαρακτήρα. Η κυβέρνηση Ζαΐμη ανέθεσε, μετά την πτώση του Μεσολογγίου και την εισβολή Ιμπραήμ, την αρχιστρατηγία της Πελοποννήσου στον Κολοκοτρώνη και της Στερεάς Ελλάδος στον Καραϊσκάκη (1826). Ο Καραϊσκάκης από «διάβολος» έγινε «άγγελος», όπως αναφέρει ο ίδιος. Ο Κιουταχής προερχόμενος από το Μεσολόγγι εισέβαλλε στην Αττική. Ο Καραϊσκάκης με οπλαρχηγούς της Ρούμελης, τον Φαβιέρο και τακτικούς έστησε το στρατηγείο του αρχικά στην Ελευσίνα. Στις νικηφόρες μάχες Αγ. Βλασίου – Διστόμου απέκρουσε τον Ομέρ Πασά Καρύστου και στην Αράχωβα τον Μουσταμπεη – στήθηκε το τρόπαιο του Καραϊσκάκη (Νοέμβριος 1826). Συμμετείχε στη μάχη στο Κρεμμύδι. Ενισχύθηκαν οι Έλληνες υπερασπιστές της Ακρόπολης. Η

τετράμηνη περιοδεία του Καραϊσκάκη απελευθέρωσε τη Στερεά, πλην Μεσολογγίου, Ναυπάκτου, Βόνιτσας. Μετέφερε το στρατηγείο του στο Κερατσίνι, δημιουργώντας κλοιό γύρω από τον Κιουταχή (Ρεσίτ Πασά), που πολιορκούσε την υπό ελληνική κατοχή Ακρόπολη. Η Δ' Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας διόρισε τους Άγγλους Τσώρτς και Κόχραν, αρχιστράτηγο και αρχιναύαρχο, αντίστοιχα. Έμελλε να είναι οι μοιραίοι άνθρωποι για την ανατροπή της έκβασης του Αγώνα στη Στερεά. Ο Καραϊσκάκης δεν συμφωνούσε με τους δύο νέους αρχηγούς, που σχεδίαζαν κατά μέτωπο επίθεση στον Κιουταχή, σε ανοικτή πεδιάδα και χωρίς να διαθέτουν ιππικό. Ο Καραϊσκάκης επέμενε ότι τα ελληνικά στρατεύματα ήταν καταλληλότερα στον πόλεμο χαρακωμάτων. Θα προχωρούσαν λίγο-λίγο και με νέα χαρακώματα θα περιζωναν τον στρατό του Κιουταχή, ο οποίος είχε αρχίσει να υποφέρει από στερήσεις. Αυτή η στρατηγική του Καραϊσκάκη ήταν επιτυχής στην Αττική. Το βράδυ της 22^{ας} προς 23^η Απριλίου 1827, ο Καραϊσκάκης πυροβολήθηκε θανάσιμα, σε μια άκαιρη πρόωρη συμπλοκή μεθυσμένων Ελλήνων με Τούρκους, στο Φάληρο. «Εγώ πεθαίνω. Όμως εσείς να είστε μονιασμένοι και βαστάτε την πατρίδα». Η επιχείρηση δεν αναβλήθηκε. Η μάχη του Αναλάτου είχε καταστρεπτικά αποτελέσματα για τους Έλληνες, που έπαθαν πανωλεθρία από το Τουρκικό ιππικό. Σκοτώθηκαν 2.000 άνδρες, ανάμεσα τους οι: Α. Βεΐκος, Γ. Δράκος, Ι. Νοταράς, Κ. Τζαβέλλας, Ιγγλέσης, κ.α. (24 Μαΐου 1827). Μετά ένα μήνα παραδόθηκε η Ακρόπολη από τον Γκούρα στους Τούρκους και όλο το έργο του Καραϊσκάκη στη Στερεά Ελλάδα κατέρρευσε. Η Στερεά υποτάχθηκε στους Οθωμανούς. Έγινε ανακομιδή των οστών του Καραϊσκάκη από τον Ι. Ν. Αγ. Δημητρίου Σαλαμίνας, στον Πειραιά (1895). Στο ίδιο μνημείο τοποθετήθηκαν οστά Ελλήνων και Φιλελλήνων πεσόντων της μάχης Φαλήρου.

ΕΙΣΒΟΛΗ ΙΜΠΡΑΗΜ ΣΤΟ ΜΟΡΙΑ

Κατά τα τρία πρώτα έτη του Αγώνα ο σουλτάνος Μαχμούτ Β' προσπαθούσε με τις δικές του δυνάμεις να καταβάλει τους επαναστάτες. Από την αρχή όμως του 1824, επειδή αντελήφθη ότι δεν μπορούσε μόνος να υποτάξει τους Έλληνες, ζήτησε τη συνδρομή του Πασά της Αιγύπτου (που βρισκόταν στην επικυριαρχία του σουλτάνου) Μεχμέτ Αλή. Ο Ιμπραήμ Πασάς, γεννημένος στην Καβάλα, είχε υιοθετηθεί από τον Μεχμέτ Αλή (γεννημένο επίσης στην Καβάλα). Ήταν σπουδαίος στρατηγός και οι ικανότητες του είχαν αποκαλυφθεί όταν κατάφερε να καταστείλει την επανάσταση των Ουαχάμπι στη Σαουδική Αραβία. Ο Μεχμέτ Αλή ήταν Αλβανός πολέμαρχος, στρατολογημένος από τους Τούρκους, διακρίθηκε κατά την εποχή της εκστρατείας του Ναπολέοντα στην Αίγυπτο και εξελίχθηκε σε αντιβασιλέα της Αιγύπτου. Είχε αντιληφθεί την αξία του τακτικού στρατού και κάλεσε Γάλλους αξιωματικούς να οργανώσουν το στρατό του κατά το ευρωπαϊκό σύστημα. Ο σουλτάνος για να τον έχει πρόθυμο βοηθό του παραχωρούσε Κύπρο, Κρήτη και διόριζε τον θετό γιό του Ιμπραήμ Πασά της Πελοποννήσου. Ο Μεχμέτ Αλή δέχθηκε, έτσι ενώ ο αιγυπτιακός στόλος θα κατέπνιγε την Επανάσταση σε Κρήτη και Κάσο, ο τουρκικός θα κατέστρεφε τα Ψαρά, κατόπιν οι δύο στόλοι θα υπέτασσαν τη Σάμο και την Ύδρα. Οι Αιγύπτιοι θα στρέφονταν εναντίον της Πελοποννήσου και οι Τούρκοι κατά της Στερεάς. Η επαναστατημένη Κρήτη υποτάχθηκε από τον Αιγύπτιο Χουσεΐν Μπέη (Μάιος 1824). Η Κάσος και τα Ψαρά καταστράφηκαν, ο ελληνικός στόλος όμως διέσωσε τη Σάμο και την Ύδρα. Το λιμάνι της Σούδας στην Κρήτη έγινε ορμητήριο του 23χρονου Ιμπραήμ, ο οποίος αποβιβάστηκε ανενόχλητος στην Πελοπόννησο με 4.000 πεζούς και 400 ιππείς (11-12 Φεβρουαρίου 1825), καθώς μαινόταν ο δεύτερος εμφύλιος πόλεμος. Η κυβέρνηση Γ. Κουντουριώτη αντί να ενισχύσει την άμυνα των κάστρων της Μεσσηνίας, καταγινόταν πώς να εξοντώσει τους αντιπάλους

της προκρίτους Αχαΐας και τον Κολοκοτρώνη. Ο Ιμπραήμ σάρωσε την Πελοπόννησο επί δύο χρόνια και ούτε ο αποφυλακισμένος Κολοκοτρώνης μπορούσε να κάνει πολλά πράγματα. Μετά την πτώση του Μεσολογγίου (1826), την καταστροφή του Φαλήρου (Απρίλιος 1827) και την πτώση της Ακρόπολης (Μάιος 1827), η Επανάσταση έπνεε τα λοίσθια. Ελεύθερες στην Πελοπόννησο είχαν παραμείνει η Μάνη και η περιοχή του Ναυπλίου. Η ήττα στο Ναβαρίνο έθεσε τέρμα στη δράση του. Επέστρεψε στην Αίγυπτο και πέθανε από φυματίωση το 1848.

Η Επανάσταση δεν πέτυχε τους στόχους της στον στρατιωτικό τομέα επειδή οι Έλληνες δε μπόρεσαν να συγκροτήσουν ενιαία δύναμη. Η Ελλάδα του 1821 ήταν κατακερματισμένη σε εξουσίες. Στον Αχελώο αρχηγός ο Στουρνάρης. Στα Άγρια ο Καραϊσκάκης. Στη Λιβαδειά ο Ανδρούτσος. Κανείς δεν αμφισβητούσε την κυριαρχία του άλλου. Στην Πελοπόννησο οι πρόκριτοι, ο Δεληγιάννης στα Λαγκάδια, ο Ζαΐμης στην Πάτρα, ο Λόντος στο Αίγιο, ο Σισίνης στη Γαστούνη. Ο πρώτος που κατάφερε να συγκροτήσει ενιαίο έθνος – κράτος ήταν ο Καποδίστριας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ

Ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος, αγγλόφιλος, πολιτικός και αγωνιστής, θαυμαστής του αγγλικού κοινοβουλευτισμού, τίμιος, συνέδεσε το όνομά του με την άμυνα του Μεσολογγίου και με όλες τις διαβουλεύσεις για την ίδρυση ελληνικού κράτους. Υπεύθυνος για την ήττα στη μάχη του Πέτα (4 Ιουλίου 1822), όπου πέθαναν πολλοί Έλληνες και Φιλέλληνες, επικρότησε την επιλογή του Καποδίστρια, ως πρώτου Κυβερνήτη, αλλά στο τέλος τον πολέμησε, ξεσηκώνοντας τα νησιά εναντίον του.

ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ

Ο στρατηγός Μακρυγιάννης, γνωστός και αγαπητός από τα «Απομνημονεύματα» του, μόλις και μετά βίας πρόλαβε να γλιτώσει τη ζωή του στη Μάχη Αναλάτου. Δεν είχε τη στρατηγική ιδιοφυΐα ενός Καραϊσκάκη ή Ανδρούτσου, για να αναλάβει αρματολίκι. Τα κείμενα του έχουν ιστορικές ανακρίβειες, είναι γεμάτα αντιφάσεις και συχνά χρησιμοποιεί δύο μέτρα και δύο σταθμά «για να βρει το δίκιο του».

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ

Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης έβγαλε στο σφυρί την οικογενειακή περιουσία, προκειμένου να χρηματοδοτήσει την Επανάσταση στη Μολδοβλαχία. Η ηγετική τάξη (πρόκριτοι ναυτικών νησιών Ύδρας, Σπετσών, Ψαρών-Πελοποννήσου) που ανέλαβε τα ηνία του Αγώνα, αναγκάστηκε την πρώτη και κρίσιμη περίοδο να αναλάβει τα έξοδα συντηρήσεως του. Τα τρία νησιά είχαν συγκεντρώσει το ρευστό κεφάλαιο του ελλαδικού πλούτου. Σκοπός των προκρίτων ήταν στην ελεύθερη Ελλάδα το περιβάλλον των κτητικών σχέσεων να μείνει αδιατάρακτο. Οι πόροι της Επανάστασης προήλθαν από λάφυρα, λείες, λύτρα, εσωτερικά δάνεια, αναγκαστικές εισφορές, τακτική φορολογία, τελωνειακούς δασμούς, εκούσιες εισφορές, εράνους, εισφορές Φιλελλήνων και εξωτερικά δάνεια. Τα λάφυρα, λείες, λύτρα τα πρώτα δύο χρόνια ήταν πλούσια από τις καταλήψεις π.χ. της Τριπολιτσάς, Ακροκορίνθου, Ναβαρίνου, Μονεμβασιάς, της καταστροφής στρατιάς Δράμαλη και θα μπορούσαν να υπερκαλύψουν τις ανάγκες του Αγώνα, αλλά δεν έγινε σωστή χρήση. Το αίτημα διανομής της «εθνικής γης» στις ασθενέστερες τάξεις, έμεινε στα χαρτιά, παρά τα ψηφίσματα των Εθνοσυνελεύσεων. Τα

δύο εξωτερικά δάνεια δόθηκαν από αγγλικές τράπεζες (1824 και 1825) με εγγύηση τα εθνικά κτήματα και τα δημόσια έσοδα. Αφαιρουμένων των τόκων, τοκοχρεωλυσίων, των πρώτων δύο ετών και άλλων εξόδων, τελικά στο ελληνικό κράτος έφθασε μόλις το 1/6 του αρχικού ποσού και οι δανειστές πήραν τη μερίδα του λέοντος, με όρους σκανδαλώδεις. Τα ομόλογα των δανείων παίχτηκαν στο χρηματιστήριο. Το πρώτο δάνειο ουσιαστικά ενεργοποίησε την εμφύλια διαμάχη, εδραίωσε την αγγλοκίνητη παράταξη, εξασφαλίζοντας τη μακροχρόνια επιρροή της Αγγλίας στον ελλαδικό χώρο. Με το δεύτερο δάνειο, αντί να αποσταλούν χρήματα και εφόδια στην Ελλάδα, παραγγέλθηκαν ατμοκίνητα πλοία σε Αγγλία, ΗΠΑ και μισθώθηκαν ξένοι στρατιωτικοί. Έγινε μερική αποστολή κανονιών στην Ελλάδα. Έφθασαν από την Αγγλία, ύστερα από πολλές καθυστερήσεις, τα ατμοκίνητα πλοία «Καρτερία», «Επιχειρήσεις», «Ερμής». Ουσιαστικά κυρίως η «Καρτερία» με κυβερνήτη τον Άστιγγα, έκανε αισθητή την παρουσία της στον Αγώνα και η φρεγάτα «Ελλάς», από τις ΗΠΑ. Αμφότερες έφθασαν στην Ελλάδα το 1826.

ΦΙΛΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ – ΠΡΟΣΤΑΤΡΙΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

Η πενταμελής Ιερά Συμμαχία (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία, Αυστρία, Ισπανία) μετά τη λήξη των Ναπολεόντειων Πολέμων (1812) στο συνέδριο της Βιέννης (1815), με επικεφαλής τον Αυστριακό Υπουργό Εξωτερικών Μέττερνιχ, αποφάσισε την διατήρηση και περιφρούρηση των υφιστάμενων καθεστώτων και συνόρων στην Ευρώπη. Οποιοδήποτε απελευθερωτικό κίνημα στην Ιταλία, Οθωμανική Αυτοκρατορία ή αλλού ήταν ανεπιθύμητο (Συνέδριο Λάιμπαχ 1821, Βερόνας 1822). Ο Φιλελληνισμός ξεκίνησε στη Δυτική Ευρώπη και τις ΗΠΑ. Αρχικά Ευρωπαίοι πολίτες, σε αντίθεση με τις κυβερνήσεις τους, διέκριντο φιλικά προς τους Έλληνες, λόγω αρχαίας ελληνικής ιστορίας, χριστιανικού θρησκευματος και της ίδιας της Επανάστασης, που διεξαγόταν από το ελληνικό έθνος, εναντίον πολύ ισχυρού απάνθρωπου δυνάστη. Το φιλελληνικό κίνημα ισχυροποιείται κατά το 1823. Ιδρύονται φιλελληνικές επιτροπές, γράφονται φλογερά άρθρα σε εφημερίδες, διεξάγονται έρανοι και πολλοί Φιλέλληνες εθελοντές καταφθάνουν στην Ελλάδα για να πολεμήσουν στο πλευρό των Ελλήνων. Γνωστότεροι Φιλέλληνες ήταν οι: Σ. Χάου, Γ. Τζάρβις (Η.Π.Α.), Σανταρόζα (Ιταλία), Θηρς (Γερμανία), βασιλεύς Βαυαρίας Λουδοβίκος Α' πατέρας του Όθωνα, Βίκτωρ Ουγκώ, Ε. Ντελακρουά, βασιλεύς Κάρολος Ι' (Γαλλία), Εϋνάρδος (ίδρυσε την Εθνική Τράπεζα), Μάγερ εκδότης των «Ελληνικών Χρονικών» στο Μεσολόγγι (Ελβετία). Ο Άγγλος ταγματάρχης Στάνχοπ και ο ρομαντικός ποιητής λόρδος Βύρωνα (1788-1824) ως εκπρόσωποι του φιλελληνικού κομιτάτου Λονδίνου, έφθασαν στο Μεσολόγγι (Δεκέμβριος 1823). Ο λόρδος Βύρωνα απεβίωσε τον Απρίλιο του 1824. Ο σημαντικότερος όλων είναι ο Άγγλος αξιωματικός του Βασιλικού Ναυτικού Φ. Άστιγξ (Φ. Α. Χέιστιγκς 1794-1828), ο οποίος ως κυβερνήτης της πρωτοποριακής ατμοκίνητης κανονιοφόρου «Καρτερία» (πρώτο ατμόπλοιο παγκοσμίως με πολεμική δράση), την οποία είχε εξοπλίσει με δικά του χρήματα, έκανε θαλάσσιες επιχειρήσεις σε Πειραιά, Ωρωπό, Ερέτρια, Βόλο, Πατραϊκό, Κορινθιακό. Κορυφαία υπήρξε η ναυμαχία στην Ιτέα, όπου μαζί με άλλα πέντε σκάφη βύθισε επτά τουρκικά. Κατέλαβε την νησίδα Βασιλάδι, στο Μεσολόγγι, αλλά τραυματίστηκε θανάσιμα στο Αιτωλικό (1828).

Η μεταστροφή των κυβερνήσεων άρχισε το 1823, όταν για την καλή τύχη της Ελλάδος Υπουργός Εξωτερικών της Αγγλίας ήταν ο φιλέλληνας Γ. Κάνινγκ και για το φόβο των Ρώσων αναγνώρισε τον θαλάσσιο αποκλεισμό της ελληνικής κυβέρνησης (πρώτη διπλωματική νίκη της Επανάστασης) τον Μάρτιο 1823, το δικαίωμα δηλαδή των Ελλήνων να αποκλείουν τα τουρκικά παράλια, δικαίωμα που κανονικά αναγνωρίζεται

μόνο σε κράτη. Η στάση του Κάνινγκ, όπως και η σύναψη δανείου από τους Άγγλους κεφαλαιούχους, προς ενίσχυση του επίσης θαλασσοσσινού λαού των Ελλήνων, απέβλεπαν πρωτίστως στην ισχυροποίηση των αγγλικών συμφερόντων στη Μεσόγειο, με την δημιουργία ελληνικού κράτους υπό αγγλική επιρροή.. Ο πρόεδρος Μονρόε των ΗΠΑ εξέφρασε την ελπίδα για ελληνική νίκη και ίδρυση ελληνικού κράτους. Η Ρωσία προς το τέλος του 1823 για να μη μείνει πίσω στις εξελίξεις, ως προς την Αγγλία, πρότεινε τον σχηματισμό τριών ημιαυτόνομων ελληνικών κρατιδίων, τύπου Μολδοβλαχίας (Ανατολικής Χέρσου Ελλάδος, Δυτικής Χέρσου Ελλάδος, Πελοποννήσου-Κρήτης), υπό την κυριαρχία του σουλτάνου, κάτω από ρωσικό έλεγχο. Την πρόταση δέχτηκε ο Καποδίστριας σαν μια καλή αρχή, ο οποίος πίεζε συνέχεια τον τσάρο υπέρ της Ελλάδος, αλλά απέρριψαν οι εμπόλεμοι. Ο Κάνινγκ το 1827 έγινε πρωθυπουργός. Χάραξε φιλελεύθερη πολιτική και πήρε τα πρωτεία από τον Μέττερνιχ στην ευρωπαϊκή διπλωματία. Πήρε με το μέρος του τον νέο τσάρο της Ρωσίας Νικόλαο (αγγλορωσικό πρωτόκολλο του 1826) και παρέσυρε τον Γάλλο βασιλέα Κάρολο Ι΄, που πιεζόταν και από το ισχυρό γαλλικό φιλελληνικό ρεύμα. Η Αγγλία φοβόταν τις πρωτοβουλίες της Ρωσίας και δεν επιθυμούσε η Αίγυπτος να βάλει πόδι στην Πελοπόννησο. Οι θηριωδίες του Ιμπραήμ, με σφαγές, εξανδραποδισμούς αμάχων, πυρπόληση πόλεων, ερήμωση της υπαίθρου, επιτάχυναν την επέμβαση των Τριών Δυνάμεων. Έτσι, Αγγλία, Γαλλία και Ρωσία έσπασαν την πενταμελή Ιερά Συμμαχία και υπέγραψαν στις 26 Ιουνίου 1827 τριμερή σύμβαση στο Λονδίνο (Πρωτόκολλο Λονδίνου), όπου θα επιβαλλόταν δια των όπλων ειρήνευση των εμπολέμων, διαπραγματεύσεις, ίδρυση αυτοδιοίκητου ελληνικού κράτους (Πελοπόννησος-Κυκλάδες), φόρου υποτελούς στο σουλτάνο. Έτσι δημιούργησαν τη διπλωματική βάση για την επέμβαση στο Ναβαρίνο. Οι Έλληνες δέχθηκαν με ανακούφιση τους όρους. Ο Κάνινγκ πέθανε στις 8 Αυγούστου 1827 και σ' αυτόν οφείλει η Ελλάδα κατά 90% την ανεξαρτησία της. Οι Τρεις Δυνάμεις συγκρότησαν στόλο 26 πλοίων, υπό τους ναυάρχους Κόδριγκτον, Χέϋδεν, Δεριγνύ (Ντε Ρινύ) και κατέπλευσαν στο Αιγαίο. Ο Ιμπραήμ αρνήθηκε να συμμορφωθεί στις εντολές των Προστάτιδων Δυνάμεων. Στον κόλπο του Ναβαρίνου εισήλθαν οι ενωμένοι στόλοι των Τριών Δυνάμεων και παρατάχθηκαν απέναντι από τον τουρκοαιγυπτιακό στόλο των 82 πλοίων. Πυροβολήθηκε το αγγλικό πλήρωμα μιας βάρκας και άρχισε η ναυμαχία, η οποία έληξε με την καταστροφή του τουρκοαιγυπτιακού στόλου (8 Οκτωβρίου 1827). Στον ρωσοτουρκικό πόλεμο που ακολούθησε (1828–29) ηττήθηκε η Τουρκία και με τη συνθήκη της Αδριανουπόλεως (1829), αναγνώρισε αναγκαστικά την ανεξαρτησία της Ελλάδος. Με το πρωτόκολλο του Λονδίνου (1830) το νέο ελληνικό κράτος περιλάμβανε την Πελοπόννησο και τις Κυκλάδες. Καταλυτικός υπήρξε ο διπλωματικός αγώνας του Καποδίστρια. Η αγγλική επιρροή στο νέο ελληνικό κράτος συνεχίστηκε έως τις αρχές του Εμφυλίου πολέμου (1946). Τους Άγγλους διαδέχθηκαν οι Αμερικανοί. Παρ' όλα αυτά, η Αγγλία ήταν φιλότουρκη επί τρεις γενεές, προκειμένου να εμποδίσει τη ρωσική διείσδυση στη Μεσόγειο.

ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ – ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑ – ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

Τα αρχικά διοικητικά σώματα της Επανάστασης ήταν η επταμελής Πελοποννησιακή Γερουσία υπό τον Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, η Γερουσία δυτικής Ελλάδος υπό τον Μαυροκορδάτο και στα Σάλωνα ο Άρειος Πάγος της ανατολικής Ελλάδος υπό τον Θ. Νέγρη. Επικρατούσε όμως πολυαρχία και σύγχυση, οπότε ο Υψηλάντης κάλεσε να εκλέγουν οι ελεύθερες περιφέρειες αντιπροσώπους, που θα συμμετείχαν στην πανελλήνια συνέλευση. Την 1^η Ιανουαρίου 1822 η Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου

εξέδωσε πανηγυρική διακήρυξη της ανεξαρτησίας της Ελλάδος και ψήφισε το πρώτο σύνταγμα. Ήταν επηρεασμένο από το αμερικανικό Σύνταγμα και τα συντάγματα της γαλλικής επανάστασης. Όριζε τρεις εξουσίες: Το Νομοτελεστικόν (Νομοθετικό) με πενταμελή επιτροπή, για ένα έτος και πρόεδρο τον Μαυροκορδάτο. Το Βουλευτικόν από 70 βουλευτές, ψηφίζει – απορρίπτει νομοσχέδια του Νομοτελεστικού (Νομοθετικού), με πρόεδρο τον Υψηλάντη και ετησία θητεία. Δικαστική εξουσία (δεν υπήρχαν ακόμη δικαστήρια). Δεύτερη ήταν η Εθνοσυνέλευση του Άστρους. Τα συντάγματα αυτών των συνελεύσεων ήταν υπερβολικά δημοκρατικά, χωρίς σαφή διάκριση των εξουσιών. Η Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας (Απρίλιος 1827) διάλεξε έναν ισχυρό ηγέτη, τον Ιωάννη Καποδίστρια (1776–1831), ο οποίος αποβιβάστηκε στο Ναύπλιο την 6^η Ιανουαρίου 1828. Από εκεί διεκπεραιώθηκε στην Αίγινα για να ξεκινήσει απερίσπαστος το έργο του. Γεννήθηκε στην Κέρκυρα, σπούδασε ιατρική στην Πάντοβα της Ιταλίας, έλαβε διάφορα αξιώματα στην Επτάνησο Πολιτεία, έγινε διευθυντής του διπλωματικού γραφείου του Ρώσου αρχιστρατήγου και Υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας. Ως εκπρόσωπος της Ρωσίας χειρίστηκε επιτυχώς το οξύ ελβετικό πρόβλημα, δημιουργώντας το σύνταγμα της ομοσπονδίας των τριών καντονιών της Ελβετίας (1813). Ένα έδρανο στο Κοινοβούλιο της Βέρνης μένει πάντα κενό προς τιμήν του. Διέθεσε την πενιχρή περιουσία του στην πατρίδα. Στην Αίγινα ίδρυσε διδασκαλείο, γυμνάσιο, ορφανοτροφείο. Αφιέρωσε τις δυνάμεις του στη συγκρότηση κράτους, δηλαδή στρατού (δημιουργία Στρατιωτικού Κανονισμού-ίδρυση Στρατιωτικού Σχολείου στο Ναύπλιο, πρόδρομου της Σχολής Ευελπίδων), δικαιοσύνης, δημόσιας εκπαίδευσης, φορολογικού συστήματος. Εξασφάλισε δάνειο από την κυβέρνηση της Επτανήσου Πολιτείας, ίδρυσε πιστωτικό ίδρυμα, έκοψε νόμισμα (τον φοίνικα), φρόντισε για τη γεωργία (Γεωργική Σχολή Τίρυνθας, εισαγωγή πατάτας, κ.α.), ίδρυσε Ταχυδρομική Υπηρεσία, κατασκεύασε την πρώτη Εθνική Οδό (Πύλου-Μεθώνης). Οργάνωσε τα άτακτα στρατεύματα σε οκτώ χιλιαρχίες, δημιουργώντας εθνικό στρατό. Η μισθοδοσία του στρατού θα γινόταν από το κράτος. Φρόντισε για την εξαγορά αιχμαλώτων, για τη συντήρηση χιλιάδων ενδεών και προσφύγων, τον επαναπατρισμό των προσφύγων. Παρέλαβε μια Ελλάδα, χωρίς καθορισμένα σύνορα.. Οι διπλωματικοί αγώνες του κυβερνήτη υπήρξαν κρίσιμοι για την δημιουργία βιώσιμου ελληνικού κράτους. Η καθυστέρηση εκκένωσης της Αιτωλοακαρνανίας, κατόπιν συμβουλών των Μεγάλων Δυνάμεων, είχε ως αποτέλεσμα να συμπεριληφθεί στο νέο ελληνικό κράτος. Με τη βοήθεια του Μιαούλη εξεδίωξε τους πειρατές από το Αιγαίο (Βόρειες Σποράδες Γραμβούσα Κρήτης). Εξάλειψε τη ληστεία. Δημιούργησε κανονισμό Εμπορικής Ναυτιλίας. Ίδρυσε ναυπηγεία σε Πόρο και Ναύπλιο. Ο Γάλλος στρατηγός Μαιζόν εκκαθάριζε την Πελοπόννησο από τους Αιγυπτίους και ο Τσώρτς με τον Υψηλάντη τη Στερεά από τους Τούρκους. Κυβέρνησε εξ ανάγκης αυταρχικά. Διέλυσε τη Βουλή, ίδρυσε το Πανελλήνιον (Κυβερνητικό Συμβούλιο). Τον Καποδίστρια πλαισίωναν σε κυβερνητικά πόστα τα αδέρφια του, Επτανήσιοι δικηγόροι και άνθρωποι των γραμμάτων. Οι Υδραίοι πρόκριτοι ζητούσαν πολεμικές αποζημιώσεις, για την αναπλήρωση πλοίων, ανδρών και αγαθών. Άλλωστε οι λείες στη θάλασσα ήταν πολύ μικρότερες από αυτές στη στεριά. Ο Καποδίστριας μπορούσε να καλύψει μόλις το 1/3 των οικονομικών απαιτήσεων και να δώσει ως αντιπαροχή εθνικές γαίες, οι οποίες όμως ήταν πολύ δύσκολο να αξιοποιηθούν από τους Υδραίους. Οι τελευταίοι εισέπρατταν τις προσόδους από τα νησιά και τα χειρίζονταν ανεξέλεγκτα. Η αδυναμία αποζημίωσης των Υδραίων και άλλων αγωνιστών, οι αντιθέσεις των κομμάτων προς το πρόσωπο του (Υψηλάντης, Κουντουριώτης, Μιαούλης, Μαυροκορδάτος, Κωλέττης, Τομπάζης, Τσώρτς, Γκόρντον) οδήγησαν στην εξέγερση Ύδρας, Μάνης, Αταλάντης, τη δημιουργία

ξεχωριστής κυβέρνησης από τους Υδραίους προκρίτους και την άρνηση τους να φορολογηθούν. Η Σύρα, εμπορικό κέντρο της Ελλάδος, πήγε με το μέρος των εξεγερμένων και δεν κατέβαλλε τους τελωνιακούς δασμούς. Ο Καποδίστριας ζήτησε τη βοήθεια των Τριών Δυνάμεων. Ανταποκρίθηκε μόνο ο ρωσικός στόλος και ο Μιαούλης έκαψε στον Πόρο την κορβέτα «Ύδρα» και την φρεγάτα «Ελλάς». Ο Καποδίστριας φυλάκισε τον Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη ως υποκινητή ανταρσίας. Οι γιοί του Γεώργιος και Κωνσταντίνος Μαυρομιχάλης δολοφόνησαν τον κυβερνήτη, ενώ προσερχόταν στον Ι.Ν. Αγ. Σπυρίδωνα Ναυπλίου, για να εκκλησιαστεί (27 Σεπτεμβρίου 1831). Ετάφη στην Μονή Πλατυτέρας στην Κέρκυρα. Πέθανε σε ηλικία 52 ετών και είχε κυβερνήσει για 3,5 χρόνια. Ακολούθησε η επιλογή του Όθωνα, γιού του Λουδοβίκου Α' βασιλιά της Βαυαρίας, ως πρώτου βασιλιά της Ελλάδος (1832). Δύο μήνες μετά οριστικοποιήθηκαν τα σύνορα της Ελλάδος στη γραμμή Αμβρακικού-Παγασητικού, περιλαμβάνοντας Πελοπόννησο, Στερεά Ελλάδα, Εύβοια, Κυκλάδες. Ο Όθων έφθασε στο Ναύπλιο τον Ιανουάριο του 1833.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οι συνεχιζόμενες κακοδαιμονίες μας αφορούν, εκτός των άλλων, τις σχέσεις πολίτη – κράτους και τον συνεχιζόμενο μέχρι σήμερα «κλεφτοπόλεμο». Για πολλούς το κράτος είναι εν δυνάμει εχθρός και εμείς έχουμε μέσα μας τον κλεφταρματολό, που θέλει να εκδηλωθεί.

Ας θυμηθούμε τα λόγια του Κολοκοτρώνη από τα απομνημονεύματα του: «Είδα τότε, ότι κάμομε θα το κάμομε μοναχοί και δεν έχουμε ελπίδα καμιά από τους ξένους ...». Στο λόγο του στην Πνύκα (13 Νοεμβρίου 1838) απευθύνεται προς τους νέους: «Παιδιά μου! Εις τον τόπον τούτον, όπου εγώ πατώ σήμερα, επατούσαν και δημιουργούσαν τον παλαιόν καιρόν άνδρες σοφοί και άνδρες με τους οποίους δεν είμαι άξιος να συγκριθώ και ούτε να φθάσω τα ίχνη των ... ήταν σοφοί και από εδώ επήραν και εδανείσθηκαν τα άλλα έθνη τη σοφία των ... Όταν αποφασίσαμε να κάμωμε την Επανάσταση, δεν εσυλλογισθήκαμε ούτε πόσοι ήμεθα, ούτε πως δεν έχουμε άρματα, ούτε ότι οι Τούρκοι εβαστούσαν τα κάστρα και τις πόλεις ... αλλά ως μια βροχή, έπεσε εις όλους μας η επιθυμία της ελευθερίας μας ... Εις τον πρώτο χρόνο της Επανάστασεως είχαμε μεγάλη ομόνοια και όλοι ετρέχαμε σύμφωνοι ... και εάν αυτή η ομόνοια εβαστούσε ακόμη δύο χρόνους, ηθέλαμε κυριεύσει και την Θεσσαλία και την Μακεδονία και ίσως εφθάναμε στην Κωνσταντινούπολι ... διότι όταν επιάσαμε τα άρματα είπαμε πρώτα υπέρ πίστεως και έπειτα υπέρ πατρίδος ... Εις εσάς μένει να ισάσετε και να στολίσετε τον τόπο, όπου ημείς ελευθερώσαμε ...».

Βιβλιογραφία

- ο *Δάφνης Κώστας, Ι. Καποδίστρια Κείμενα, ΟΕΔΒ, Αθήνα 1976*
- ο *Χριστοδούλου Χρίστος, Η ιστορία της νήσου Ύδρας, Από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, Β' έκδοση, Ύδρα 1990*
- ο *el.wikipedia.org, Γεώργιος Καραϊσκάκης*
- ο *aixmi-news.gr Η εξοδίτισσα Ελένη Στάϊκου επιστρέφει στον ιερό τόπο, 9 Απριλίου 2018*
- ο *Βακαλόπουλος Α., Βακαλόπουλος Κ., Γιαννόπουλος Ι., Δεσποτόπουλος Α., Δρούλια Λ., Κούκκου Ε., Κουμαριανού Α., Παπαδόπουλος Σ., Σφυρόερας*

B., Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Η Ελληνική Επανάσταση και η ίδρυση του Ελληνικού Κράτους (1821-1832), Τόμος ΙΒ', Εκδοτική Αθηνών Α.Ε., Αθήνα 1975

- *Ματαράση Α., Παπασταματίου Σ., Ιστορία των Νεώτερων και των Νεώτατων Χρόνων, ΟΕΔΒ, Αθήναι 1974*
- *Παπαδόπουλος – Παπαργυριάδης Π., Η πραγματική αρχή του Εικοσιένα, Αθήνα 1984*
- *Φίνλεϊ Γεώργιος, Μετάφραση Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης, Τόμος 1-2, Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία, Αθήνα 2008*
- *Τσάτσος Κωνσταντίνος, Ιωάννης Καποδίστριας, Διακόσια χρόνια από τη γέννηση του, 1776-1976, ΟΕΔΒ, Αθήνα 1976*
- *Dakin Douglas, Ο Αγώνας των Ελλήνων για την Ανεξαρτησία (1821-1833), Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1989*
- e-nautilia.gr/1821-astigx-mia-naytiki-idiofyia-sto-pleyro-ton-ellinon/
- antikleidi.com/2019/04/11/rafailidis-canning/Βασίλης Ραφαηλίδης

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Ο Λογαριασμός IBAN του Συνδέσμου στη ALFABANK είναι:

GR79 0140 2380 2380 0200 1000 044

Παρακαλούμε τα μέλη μας να καταθέτουν έγκαιρα την ετήσια συνδρομή τους, ενισχύοντας το Ταμείο μας, δεδομένου ότι είναι η μόνη πηγή εσόδων που διαθέτομε για την κάλυψη των πάγιων εξόδων του Συνδέσμου.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟ

Περίοδος 1/07/21 έως 30/09/21

Μαραγκός Πέτρος	150 €	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου
Γαβιώτης Κωνσταντίνος	300 €	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου

Πένθη:-

Απεβίωσε και ετάφη στη Σύρο όπου διέμενε τα τελευταία χρόνια, πλήρης ημερών, ο παλιός Συριανός Φίλιππος Ραγκούσης

Απεβίωσε η Θανοπούλου Αγγελική, το γένος Ρηγοπούλου, ετών 89, μητέρα του κοσμήτορα Χρήστου Θανόπουλου, την Παρασκευή 30/7/21 και ετάφη την Τρίτη 3/8/21 στο Κοιμητήριο Βύρωνα.

ΑΝΤΕ ΓΕΙΑ

Από τον Τάκη Κυριτσόπουλο

Οι αδέσποτες ματιές σε προσπερνούσαν
των κοριτσιών, που 'χανε ζώσει το βαγόνι.
Έφευγες και μαντήλια δεν κουνούσαν,
στις ράγες φτυάριζαν τον ήλιο και το χιόνι.

«Θα φύγω, άντε γειά,
χωρίς επιστροφή»,
είπες, κι έφερες μια
ζεϊμπέκικου στροφή.

Της γυάλας το νερό δε στο αλλάξαν,
θαμπά έβλεπες το πλήθος να περνάει,
χαμόγελα νεανικά σου τάξαν,
να 'χεις εδώ που ως και ο μορφασμός γερνάει.

Κεντάει ο ουρανός
μ' αυγές και δειλινά
τη στράτα καθενός
που πάει στο πουθενά.

Φεγγάρια και παγώνια μέσ' στην πάντα,
σαράγια και ουρί του παραδείσου.
Μα, όταν παράδινες το πνεύμα σου για πάντα,
δυο άδειες σύριγγες καρφώναν το κορμί σου.

* Ένας εξορκισμός στη μάστιγα των ναρκωτικών.

Οδός των Πειρατών

Από τον Δημήτρη Βόϊκο

Με τον καιρό..., θα φτάσουμε μεσ' το παλιό λιμάνι,
και θα διαβούμε τη στενή οδό των πειρατών!
Οι άσπροι τοίχοι έγιναν από την πορσελάνη,
λάφυρο των καιρών και των μεταπρατών.

Τα μεθυσμένα βήματα των πειρατών ακόμη
θε ν' αντηχούν... – σμίγοντας με φωνές των καπηλειών –
πάνω στις σκούρες πέτρες, που τις έχτισαν λατόμοι,
από το έρμα, πλοίων σάπιων και παλιών.

Και σα να μας κοιτούν από τους μουχλιασμένους
τοίχους,
πόρτες στο χρόνο μοιάζουν ξεχασμένες, ανοιχτές –
θα μας τραβούν μ' ωδές, σε παθιασμένες μάχες ... κι
ήχους...
και σε ταξίδια..., που δεν πλεύσαμε ποτές!

Θα δούμε άντρες πειρατές σε πλοία καταπέρα,
αναπαμένοι χρόνια τώρα, σε βυθό ρηχό.
Θα μοιάζει, σα να τραγουδούν στο φύσημα τ' αγέρα
και θ' αφυπνίζουν μιαν παράξενη ηχώ

με τον Γαρμπή, να παίζει μουσική γλυκά στα ξάρτια
και θα ηχούν αυτά, όπως μιας άρπας τις χορδές...!
Λάφυρα είναι οι ψυχές, επάνω στα κατάρτια
ή προσφορά σ' αμπάρια κοίλα, σα σπονδές!

Κι όπως σαλπάρανε, πληρώματα μαζί και πλοία
αιώνα τον αιώνα θρυλικής διαδρομής,
μ' αυτοθυσία με λαφυραγώγηση και λεία,
έτσι θα μοιάζει πως σαλπάρουμε κι εμείς...,

σε κάτι μάρκα..., ικανά να πολλαπλασιάσουν
σε χίλιες περιπέτειες, μια μαλθακή ζωή
και που τους δίνει νόημα, τα κάνει να ευωδιάσουν,
μιας όμορφης γυναίκας... η επιρροή.

Στους φίλους

Ο Μίκης μας άφησε μόνους

Από τον Νίκο Σαλίβερο (Σάλος)

Ο τελευταίος των Ελλήνων έφυγε
κι' άφησε τις πόρτες της ελευθερίας ανοιχτές στη κάθοδο
στις ορδές των βάρβαρων, που αν και δείχνουν
αναγκαίοι,
συναντούσαν το ξίφος του τραγουδιού του
Που απωθούσε την άλωση

Ευελπιστώ, οι ουρανοί
ν' αντιλαλούν τον ήχο
της πανελλήνιας φωνής του
για συνέχιση του γένους μας.
και να μην φθάσει να πούμε "Η Ελλάς εάλω."

Έφυγε ο τελευταίος Μέγας Αλέξανδρος
Που δεν κατανίκησε μόνο την Ανατολή
μα κι' ολάκερη τη Δύση.

Αποκόμισε ανοιχτό διαβατήριο
μπαίνοντας ελεύθερα στον παγκόσμιο πολισμό
και να θεωρηθεί παγκόσμιος πολίτης.
Μοίρασε το ίδιο όπλο σε όλο τον κόσμο
για να επιβάλει την ανάγκη της ειρήνης.

Με βάση την Ελληνικά γλώσσα αντήχησε άστρο λαμπερό
το τραγούδι του μέσα στη νύχτα.
Ακολούθησε σε όλη του τη ζωή το «Αργός μη ίσθι..»
κατά τον Πιπτακό
Και τώρα.....

Πάνω στον επιτάφιο τύμβον του, απαιτούμε να
δηλώνουμε την καταγωγή μας...
Όταν εκούσια και επιδεικτικά, την απαρνιόμαστε
καθημερινά με τον τρόπο ζωής
, των λόγων μας και της σκέψης...

==

Αξιον Εστί

/

Ἀναρχε Μίκη
Ἀνθρωπε λόγου και πνεύματος αοιδέ
Ἡ μουσική σου, σκήπτρο γίνεται
«Δικαιοσύνης ἡλίου αληθινού»
που θ 'αντικρούει
Βαρβάρων φωνές
Στης Ελλάδας τον ουρανό
Ἀξιον Εστί
Τα απλωμένα χέρια σου
γιγάντια , παγκόσμια αγκαλιά,,
τον εχθρό σου αφήνουν ενεό,
στην γενναιότητά σου
=====

Ἀπέμεινε ἡ θλίψις»

..

Ἀπέλειπε ἡ θλίψη ἀπὸ χαμό του Μίκη,
ὅμως, ζωής τα δάκρυα εσμός που κουβάλησε,
ἀπ' των ἀνθρώπων το θυμό ,το πόνο και τον τρόπο
και ἀπὸ το χλευασμό κάθε ἱεροῦ κι' οσίου.
Τα λαγούμια των ματιῶν του ἀπ' τις μάχες γίναν πέτρα.

/

Γυμνός, εγκαταλείποντας της ζωής τον πλούτο,
των δακρύων ο ασκός ας σπάσει ,
και ας τυλώνει το πλανήτη-γη με αγάπης τόπο.
Τον άθλιο πόλεμο να νικά και τον ανάγκης βίο
και στο σύμπαν , άδεια ἀπὸ βέλη να μείνει ἡ φαρέτρα.

/

Στα πέλαγα ἡ νηνεμιά δόξα γαλήνης δίνει,
Μακάρι με την μουσική του
ίδια να γεννούν και οι καρδιές ειρήνη
να' χει ο κόσμος την αναπνοή του.

ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΕΣ

από τον Τάκη Κυριτσόπουλο

